

Sysselsättningsfrämjande yrkes-inriktad rehabilitering (TEAK)

Servicebeskrivning för serviceproducenter

1.1.2021

[Uppdaterat 27.6.2022](#)

Innehåll

Allmänt.....	4
Servicebeskrivningens utformning.....	5
1 Målen för rehabiliteringen	6
2 Målgrupp.....	7
Medicinsk vård under rehabiliteringen.....	8
3 Tjänsterna inom den sysselsättningsfrämjande rehabiliteringen.....	9
3.1. Arbetsprovning.....	9
3.1.1 Mål för arbetsprovningen.....	9
3.1.2 Arbetsprovningens omfattning och utformning.....	11
3.1.3 Genomförandet av arbetsprovningen.....	12
3.2 Arbetsträning	18
3.2.1 Mål för arbetsträningen	18
3.2.2 Arbetsträningens omfattning och utformning	20
3.2.3 Genomförandet av arbetsträningen	22
3.3 Kombinationen arbetsprovning och arbetsträning	28
3.3.1 Mål	28
3.3.2 Omfattningen och utformningen av kombinationen arbetsprovning och arbetsträning.....	30
3.3.3 Genomförandet av kombinationen arbetsprovning och arbetsträning.....	32
4 Samarbete	38
4.1 Samarbete med externa arbetsplatser	38

4.2	Nätverksarbete med andra aktörer	39
5	Genomförandet av rehabiliteringsdagarna	40
5.1	Klientens rehabiliteringsdag	40
5.2	Flexibilitet i fråga om rehabiliteringsdagarna	41
5.3	Periodisering av rehabiliteringen	42
6	Gemensamma tillvägagångssätt vid genomförandet av rehabiliteringen	43
6.1	Serviceproducentens förberedelser inför klientens rehabilitering	43
6.2	Genomförandet av rehabiliteringsfaserna	44
6.3	Avslutning och uppföljning av rehabiliteringen	60
7	Rehabiliteringsmetoder	67
8	Utvärdering	72
9	Personal	74
9.1	Arbetspar	74
9.2	Personlig handledare	76
10	Serviceproducentens lokaler	77
10.1	Inkvartering	78
11	Måltider	79
	Bilaga 1: Verksamheten styrs av lagar	80

Det här dokumentet har uppdaterats 27.6.2022. I dokumentet har de gjorts strykningar gällande följande punkter:

I avsnitt 3.1.3 har följande text stryks:

Observera att en arbetsprövningsplats ska gälla arbete

- för viss tid
- på heltid eller deltid
- utan lön
- utan arbetsavtalsförhållande.

och

I avsnitt 3.2.3 har följande text stryks:

Med arbetspraktik avses här arbete som klienten utför på heltid eller deltid under en viss tid utan lön och arbetsavtal.

Allmänt

Den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen riktar sig till sådana **unga** och **vuxna i arbetsför ålder** som på grund av sjukdom, försämrad funktionsförmåga och sin helhetssituation behöver individuellt stöd av arbetstränare för att välja arbetsuppgift, yrkesområde eller studieinriktning.

De arbetstränare som **serviceproducenten** utser för klienten **fungerar som ett arbetspar** (nedan arbetstränarna) som vid behov ger klienten stöd även för att söka ett avlönat arbete eller för att bli yrkesutövare eller företagare.

Den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen är indelad i **tre rehabiliteringstjänster**:

- arbetsprövning
- arbetsträning
- kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Var och en av dessa tjänster tas upp som en **egen helhet** i den här servicebeskrivningen.

Servicebeskrivningens utformning

Servicebeskrivningen för sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering består av **två delar**: en del som beskriver **rehabiliteringstjänsterna** och en **allmän del**. De båda delarna följer här efter varandra. Vardera har **egen pärm** och **innehållsförteckning**.

I **servicebeskrivningen** för sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad **rehabilitering** anges och beskrivs

- målen för rehabiliteringen
- rehabiliteringens utformning
- rehabiliteringens innehåll
- genomförandet av rehabiliteringen
- vilka yrkesutbildade personer som planerar och genomför rehabiliteringen.

Serviceproducenten förbinder sig att genomföra den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen i enlighet med de principer och krav som anges i den här delen av **servicebeskrivningen** och i den **allmänna delen**. Delarna kompletterar varandra och båda två ska tillämpas när FPA-rehabilitering genomförs.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten i fråga kan innehålla preciseringar som gäller bl.a. rehabiliteringens innehåll. I fråga om preciseringarna ska serviceproducenten alltid tillämpa det förfarande som anges i servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten.

FPA kan ordna sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering för en klient då de villkor för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering eller yrkesinriktad rehabilitering för unga som anges i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner är uppfyllda (6–7 § och 7 a § i lagen om FPA-rehabilitering).

1 Målen för rehabiliteringen

Syftet med sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering är att

- **ge** klienten **stöd** för att få avlönat heltids- eller deltidsarbete på en extern arbetsplats på den öppna arbetsmarknaden
- utifrån klientens individuella behov, situation och färdigheter **ge** honom eller henne **hjälp** och **vägledning** för att etablera sig som företagare eller yrkesutövare på heltid eller deltid
- **hjälpa** klienten att göra upp en karriärplan och att välja bransch samt att säkerställa att arbetet i den valda branschen är lämpligt
- **bygga upp** klientens upplevda självförmåga. Med detta avses att klienten tror på sin egen förmåga att klara av också krävande situationer och utmaningar. Detta kommer till synes såväl i klientens sätt att agera, tänka och känna som i hans eller hennes mål, önskemål och förväntningar.

Serviceproducenten ska planera och genomföra klientens rehabilitering på ett sådant sätt att klienten

- **inser** vilka faktorer som påverkar funktionsförmågan, identifierar såväl sina begränsningar som sina styrkor och börjar se sådant (personliga faktorer och omgivningsfaktorer) som möjliggör en förändring till det bättre
- **medverkar** i planeringen av sin rehabilitering och i sådana beslut som rör honom eller henne själv samt får sådan allmän och specifik information som behövs för detta
- **kan lita på** att de metoder som används i rehabiliteringen och de sätt på vilka rehabiliteringen genomförs grundar sig på vetenskaplig evidens eller annars är etablerade och allmänt accepterade
- **upplever** att kommunikationen är respektfull och att hans eller hennes rehabilitering har förberetts väl.

2 Målgrupp

Den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen riktar sig till

- personer i arbetsför ålder
  - vars sjukdom eller funktionsnedsättning har orsakat **eller** under de närmaste åren bedöms orsaka en väsentlig försämring av personens arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter (6 § i lagen om FPA-rehabilitering)
  - som behöver hjälp med att bedöma och utreda sin arbets- och funktionsförmåga samt stöd för att öka sina möjligheter till sysselsättning.

Observera: Personer i arbetsför ålder behöver som bilaga till ansökan ett läkarutlåtande B eller en medicinsk utredning som innehåller motsvarande uppgifter.

- unga i åldern 16–29 år vars funktionsförmåga har försämrats väsentligt

Observera:

- Den unga **behöver inte** ha någon konstaterad sjukdom eller sjukdomsgrund som uppfyller de villkor för beviljande av yrkesinriktad rehabilitering som anges i 6 § i lagen om FPA-rehabilitering.
- Den unga **behöver inte** skaffa några medicinska utredningar för att verifiera rehabiliteringsbehovet (7 a § i lagen om FPA-rehabilitering).
- Den ungas funktionsförmåga måste vara tillräcklig för att han eller hon planenligt ska kunna delta i rehabiliteringen i serviceproducentens lokaler och på arbetspraktikplatserna.

När man bedömer om **en persons** arbets- eller studieförmåga och förvärvsmöjligheter har försämrats väsentligt eller om en **ung persons** funktionsförmåga har försämrats väsentligt, bedöms hans eller hennes situation som helhet. De faktorer som inverkar på **personens** helhetsituation ska vara identifierade innan han eller hon kan börja få sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering.

Om det i början av rehabiliteringen konstateras att sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering **inte är ändamålsenlig** för klienten eller att **tidpunkten för rehabiliteringen inte är den rätta**, kan man avbryta rehabiliteringen och se till att klienten hänvisas vidare till rätt tjänster. Övergången genomförs i samarbete med klientens nätverk. Klienten kan till exempel hänvisas till en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning, där ett multiprofessionellt team tillsammans med klienten utreder eventuella behov av yrkesinriktad och medicinsk rehabilitering.

Närmare information: avsnitt 5.2 *Nätverksarbete med andra aktörer* och kapitel 8 *Rehabiliteringsmetoder*.

Medicinsk vård under rehabiliteringen

Om klienten har en sjukdom som kräver regelbunden medicinsk vård, sköts vården under rehabiliteringen inom primärvården, företagshälsovården eller den specialiserade sjukvården. Vården ska dock vara i ett sådant skede att klienten kan engagera sig i rehabiliteringen. Klienten och den personal som ansvarar för genomförandet av rehabiliteringen ska ha möjlighet att under rehabiliteringen vid behov hålla kontakt med den

behandlande läkaren och med andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

3 Tjänsterna inom den sysselsättningsfrämjande rehabiliteringen

Det finns tre alternativa tjänster inom den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen:

- Arbetsprövning
- Arbetsträning
- Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

3.1 Arbetsprövning

3.1.1 Mål för arbetsprövningen

Arbetsprövning är avsedd för klienter som behöver stöd för att välja en lämplig bransch, arbetsuppgift eller studieinriktning och med att säkerställa att valet är lämpligt.

Syftet med **arbetsprövningen** är att klienten ska få stöd av arbetstränare för att göra upp en karriärplan och välja bransch samt att säkerställa att arbetet i branschen är lämpligt. **Närmare information:** avsnitt 10.1 Arbetspar

Under **arbetsprövningen** får klienten hjälp av arbetstränare med att identifiera sina personliga styrkor, sina yrkesrelaterade utvecklingsområden och sina eventuella stödbehov med tanke på karriärplanen. Klienten får också individuell handledning i att bedöma sina möjligheter att verka som företagare eller yrkesutövare inom den bransch han eller hon är intresserad av.

Arbetsprövning lämpar sig för en klient som

- är osäker på vilka branscher, arbetsuppgifter eller befattningsbeskrivningar som är lämpliga med tanke på det egna hälsotillståndet och helhetsituationen.

Klienten är osäker på valet av yrkesinriktning eller vilka yrken och arbetsuppgifter som passar honom eller henne eller vilka befattningsbeskrivningar som är lämpliga med tanke på arbetsförmågan.

- är osäker på vad arbete i en viss bransch, i en viss arbetsuppgift eller enligt en viss befattningsbeskrivning i praktiken förutsätter. Klienten har bara lite erfarenhet av att arbeta inom branschen eller med arbetsuppgiften eller enligt befattningsbeskrivningen, och han eller hon har inte varit aktiv i arbetslivet på senare år.
- inte kan beskriva vilka insikter, kunskaper och färdigheter som krävs för att man ska klara sig bra i branschen eller arbetet i fråga eller i arbetslivet. Klienten har utbildat sig för en viss bransch, arbetsuppgift eller befattningsbeskrivning, men är osäker på utbildningens aktualitet, sin egen kompetensnivå, sina förutsättningar att orka i arbetet eller huruvida den egna arbetserfarenheten är tillräcklig.
- vill utreda om en viss bransch är lämplig med tanke på hälsotillståndet eller funktionsförmågan innan han eller hon söker sig till studier.
- är intresserad av en bedömning av sina möjligheter att verka som företagare eller yrkesutövare samt om detta är lämpligt med tanke på arbetsförmågan.

Målet är att klienten efter arbetsprövningen ska ha en **specificerad karriärplan**, som innehåller de planerade utbildningsalternativen eller ett konkret arbetsmål. Dessutom ska klienten ha fått stöd och vägledning för att söka arbete, gå på anställningsintervju och fungera i en arbetsgemenskap samt erfarenhet av att pröva på ett yrke.

Observera:

Beroende på klientens individuella behov kan den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen efter arbetsprövningen fortsätta i form av **arbetsträning**.

3.1.2 Arbetsprovningens omfattning och utformning

Arbetsprovningens omfattning

Klientens arbetsprovning omfattar totalt **högst 60 rehabiliteringsdagar**.

- En arbetstränare tar i förväg kontakt (förhandskontakt) med klienten **inom 2 veckor** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.
- Fasen med planering av arbetsprovningen ska inledas **inom 4 veckor** efter att klientens rehabiliteringsbeslut har kommit.
- Serviceproducenten ska genomföra arbetsprovningen **inom 5 månader** efter att klientens första rehabiliteringsdag (= dag med planering av rehabiliteringen) har genomförts.

Observera: Avvikelse från ovanstående kan göras endast utifrån klientens individuella behov och efter överenskommelse med FPA.

Arbetsprovningens utformning

Arbetsprovningen omfattar följande faser:

1. Förhandskontakt med klienten
2. Planering av arbetsprovningen
3. Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ samt arbetssökning
4. Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet
5. Avslutning av arbetsprovningen
6. Uppföljning

3.1.3 Genomförandet av arbetsprövningen

Förhandskontakt med klienten

- En arbetstränare tar kontakt med klienten innan arbetsprövningen inleds **inom 2 veckor** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit (per telefon eller genom ett videosamtal).

Närmare information: den allmänna delen/kapitel 2/Ordlista

- **I samband med förhandskontakten får klienten bland annat**
  - information om tidtabellen för genomförandet av rehabiliteringen och om tillhandahållaren av rehabiliteringen
  - information om vad rehabiliteringen innehåller och hur den genomförs
  - hjälp med att formulera mål för rehabiliteringen
  - möjlighet att ställa frågor och framföra önskemål.

Planering av arbetsprövningen

- Arbetsprövningen inleds med gemensam planering med klienten vid serviceproducentens verksamhetsställe.
- Planeringen omfattar **1 rehabiliteringsdag**
  - varav **en halv dag** kan genomföras i grupp.
- Vid **planeringen** av arbetsprövningen ska arbetstränarna tillsammans med klienten bedöma klientens

- situation som helhet, studie- och arbetslivsfärdigheter, sociala kompetens, förmåga att hantera sitt liv, starka sidor och särskilda rehabiliteringsbehov
  - motivation för rehabiliteringen och huruvida rehabiliteringen är ändamålsenlig och tidpunkten den rätta
  - studie- och arbetsförmåga
  - intressen och starka sidor
  - och serviceproducentens inbördes samarbetsrelation och interaktion och hur väl dessa fungerar.
- **Arbetstränarna** och klienten formulerar tillsammans individuella och konkreta mål för klientens rehabilitering och gör upp en skriftlig plan för genomförandet av rehabiliteringen.

Observera: Rehabiliteringsdagarna börjar räknas från den första dagen med planering av klientens rehabilitering.

Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ samt arbetssökning

- Den här fasen genomförs vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Fasen omfattar **1-15 rehabiliteringsdagar**
  - varav **högst 5 rehabiliteringsdagar** kan genomföras i grupp.

Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ

Vid kartläggningen av färdigheterna och arbetsalternativen ska de arbetstränare som serviceproducenten utsett

- ge klienten vägledning och råd i alla frågor som gäller kartläggningen av arbetsalternativen
- tillsammans med klienten aktivt arbeta med att ta fram sådana branscher, arbetsuppgifter och arbetsplatser i regionen som motsvarar klientens yrkesinriktade mål och arbetsförmåga
- stödja klienten i valet av utbildningsalternativ, läroanstalt och utbildningsprogram, om avsikten är att säkerställa att branschen och arbetsuppgiften lämpar sig för klienten
- erbjuda klienten stöd också för att bedöma möjligheterna att bli företagare eller yrkesutövare, om klienten har planer på detta.

Arbetssökning

Vid **arbetssökningen** försöker arbetstränarna och klienten tillsammans aktivt hitta en eller flera lämpliga arbetsprövningsplatser för klienten på en extern arbetsplats. Arbetsprövningsplatsen ska motsvara de individuella och yrkesinriktade mål som formulerats för klientens rehabilitering.

Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet

Under fasen med **stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet** ska klienten och arbetstränarna tillsammans bedöma och säkerställa att det planerade yrket är lämpligt för klienten.

- Den här fasen genomförs på **en** eller **flera** externa arbetsplatser.
- Fasen omfattar **41–58 individuella rehabiliteringsdagar** som genomförs enligt klientens individuella behov och situation
  - och inkluderar minst 16–23 arbetsplatsbesök.

- **Högst 20 rehabiliteringsdagar** kan genomföras i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning, och de genomförs enligt klientens individuella behov och situation.
- **Högst 2 av rehabiliteringsdagarna** kan genomföras i grupp.

Observera:

Om klientens rehabilitering efter arbetsprövningen **fortsätter i form av arbetsträning, genomförs inte** den avslutande och den uppföljande fasen **i arbetsprövningen**.

I sådana fall ska de rehabiliteringsdagar som klienten beviljats för dessa faser men som inte utnyttjats, användas för fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet på den externa arbetsprövningsplatsen.

Genomförandet av arbetstränarnas arbetsplatsbesök under arbetsprövningen

Arbetsplatsbesöken genomförs av 1–2 arbetstränare, som besöker klientens arbetsplats **minst 2 gånger i veckan** under klientens arbetsprövning.

Arbetsplatsbesöken genomförs enligt följande:

- **Under den första veckan med arbetsprövning:**
  - det första besöket ska genomföras så snabbt som möjligt **efter att klientens arbetsprövning har inletts**
- **Efter den första veckan med arbetsprövning:**
  - **högst hälften** av besöken kan genomföras i form av **videosamtal**
  - längden på ett videosamtal är **minst 30 minuter**
- **När fasen med stöd i arbetet och nedtrappningen av stödet upphör:**

- i slutet av den sista veckan med arbetsprövning

Avslutning av arbetsprövningen

Fasen med **avslutning av rehabiliteringen** genomförs i slutet av klientens arbetsprövning efter fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet.

- Den här fasen genomförs vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Fasen omfattar **1 rehabiliteringsdag**, varav **en halv dag** kan genomföras i grupp.
  - Under den här dagen kommer arbetstränarna överens med klienten om **tidpunkterna för de kommande uppföljningarna och på vilka sätt** det är lämpligt att genomföra dem med tanke på klientens situation och behov.

Observera:

- Uppföljningsdagar eller uppföljningsbesök **förbrukar** beviljade rehabiliteringsdagar.
- Arbetstränarna ska se till att **det återstår** tillräckligt många rehabiliteringsdagar **för att uppföljningsdagar eller uppföljningsbesök ska kunna genomföras**.

Uppföljning

Fasen med **uppföljning av arbetsprövningen** syftar till att säkerställa att klientens planer för fortsättningen förverkligas och framskrider. Sättet att genomföra uppföljningen väljs enligt klientens individuella behov och situation.

Tidpunkterna för uppföljningen:

- den första uppföljningen: **3 månader efter** att klientens rehabilitering har avslutats
- den andra uppföljningen: **6 månader efter** att klientens rehabilitering har avslutats

Uppföljningen kan genomföras på tre alternativa sätt:

Uppföljningsdag

- genomförs **i form av ett dagslångt möte**
- omfattar **1 rehabiliteringsdag**
- genomförs på något av följande ställen:
  - vid serviceproducentens verksamhetsställe
  - på klientens arbetsplats
  - på något annat ändamålsenligt ställe
- klienten serveras en måltid och behövliga mellanmål under dagen

Närmare information: den allmänna delen/Måltider

Uppföljningsbesök

- genomförs **i form av ett besök**
- omfattar **2–4 timmar**
- genomförs på något av följande ställen:
  - vid serviceproducentens verksamhetsställe

- på klientens arbetsplats
- på något annat ändamålsenligt ställe
- klienten serveras en måltid under dagen

Närmare information: den allmänna delen/Måltider

Uppföljande kontakt

- genomförs per telefon eller **i form av ett videosamtal**
- längden på kontakten är **minst 30 minuter**

Observera:

- **Om** den första uppföljningen genomförs i form av en uppföljande kontakt och detta uppföljningssätt upplevs som otillräckligt i klientens situation, kan man vid behov komma överens om att den andra uppföljningen ska genomföras som ett **uppföljningsbesök** eller en **uppföljningsdag**. Arbetstränarna ska se till att det återstår en (1) rehabiliteringsdag för uppföljningen, vilket behövs för att en uppföljningsdag eller ett uppföljningsbesök ska kunna genomföras.
- En uppföljande kontakt som genomförs **per telefon** eller **i form av ett videosamtal förbrukar inte** beviljade rehabiliteringsdagar.

3.2 Arbetsträning

3.2.1 Mål för arbetsträningen

Vid arbetsträning ska klienten, arbetstränarna och en representant för arbetsgivaren anpassa klientens kompetens och arbets-och/eller funktionsförmåga samt kraven i den tänkta arbetsuppgiften till varandra.

Syftet med arbetsträningen är att stödja klienten i att

- arbeta på en arbetsplats
- lyckas i sitt arbete
- bli en del av arbetsgemenskapen
- utvecklas yrkesmässigt
- etablera ett anställningsförhållande på en extern arbetsplats
- vidta åtgärder eller göra upp planer för att kunna inleda verksamhet som företagare eller yrkesutövare.

Under arbetsträningen får klienten stöd av arbetstränarna att söka lönearbete inom den bransch där han eller hon vill arbeta samt vid övergången till lönearbete på en extern arbetsplats.

Avsikten är att klienten **efter arbetsträningen** ska ha arbetserfarenhet och färdigheter att arbeta i enlighet med de krav på yrkesfärdigheter som ställs på en extern arbetsplats. Klienten ska även ha de färdigheter som behövs för att söka arbete, delta i en anställningsintervju och fungera i en arbetsgemenskap.

Arbetsträning lämpar sig för klienter som har

- ringa arbetserfarenhet och kunskap om vilken bransch, arbetsuppgift eller befattningsbeskrivning som vore lämplig med tanke på det egna hälsotillståndet och helhetssituationen
- utbildning eller arbetserfarenhet som lämpar sig för branschen men som länge har stått utanför arbetslivet och behöver stöd för att återgå till arbetslivet, söka arbete och komma vidare i arbetskarriären
- försäkrat sig om att en viss bransch är lämplig genom att delta i exempelvis fritidsverksamhet, arbetsprövning, arbetsverksamhet, en period med inläring i

arbete, sysselsättningsfrämjande service, en rehabiliteringsperiod eller frivillig-
arbete och som strävar efter att få sysselsättning.

3.2.2 Arbetsträningens omfattning och utformning

Arbetsträningens omfattning

Klientens arbetsträning omfattar **60 rehabiliteringsdagar**.

- En arbetstränare tar i förväg kontakt (förhandskontakt) med klienten **inom 2 veckor** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.
- Fasen med planering av arbetsträningen ska inledas **inom 4 veckor** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.
- Serviceproducenten ska genomföra de 60 rehabiliteringsdagar som arbetsträningen omfattar **inom 5 månader** efter att klientens första rehabiliteringsdag (= dag med planering av rehabiliteringen) har genomförts.

Ett första och ett andra beslut om förlängning av arbetsträningen

Klienten kan beviljas **ytterligare 60 rehabiliteringsdagar** för arbetsträning genom **ett första beslut om förlängning**.

- **Den första förlängningen av arbetsträningen** ska genomföras **inom 5 månader** efter det att klientens första rehabiliteringsdag enligt förlängningsbeslutet beslutet i fråga har genomförts.

Utöver dessa dagar kan klienten ännu **genom ett andra beslut om förlängning** av arbetsträningen beviljas **ytterligare 60 rehabiliteringsdagar** i en situation där klientens arbetsträning har lett till att han eller hon har fått löne- eller förvärvsarbete på en extern arbetsplats eller klienten har inlett företagsverksamhet.

- **Den andra förlängningen av arbetsträningen** ska genomföras **inom 5 månader** efter det att klientens första rehabiliteringsdag enligt förlängningsbeslutet i fråga har genomförts.

Klientens arbetsträning omfattar totalt **högst 180 rehabiliteringsdagar**. Arbetsträningen ska i sin helhet genomföras **inom 21 månader** (pauser medräknade) efter det att klientens första rehabiliteringsdag har genomförts. Även uppföljningen räknas in i denna tid.

Observera:

1. Om arbetsträningen förlängs genom (ett eller två) beslut om förlängning, ska uppföljningsfasen genomföras endast en gång när hela rehabiliteringen har avslutats.
2. Avvikelser från ovannämnda tidsfrister kan göras endast utifrån klientens individuella behov och efter överenskommelse med FPA.

Arbetsträningens utformning

Arbetsträningen omfattar följande faser:

1. Förhandskontakt med klienten
2. Planering av arbetsträningen
3. Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ
4. Arbetsökning
5. Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet
6. Uppföljning

3.2.3 Genomförandet av arbetsträningen

Förhandskontakt med klienten

- En arbetstränare tar kontakt med klienten (per telefon eller genom ett videosamtal) **innan** arbetsträningen inleds. Detta ska göras **inom 2 veckor** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.

Närmare information: den allmänna delen/kapitel 2/Ordlista

I samband med förhandskontakten får klienten bland annat

- information om tidtabellen för genomförandet av rehabiliteringen och om tillhandahållaren av rehabiliteringen
- information om vad rehabiliteringen innehåller och hur den genomförs
- hjälp med att formulera mål för rehabiliteringen
- möjlighet att ställa frågor och framföra önskemål.

Planering av arbetsträningen

- Arbetsträningen inleds med gemensam planering med klienten vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Planeringen omfattar **1 rehabiliteringsdag**
  - varav **en halv dag** kan genomföras i grupp.
- **Vid planeringen av arbetsträningen** formulerar serviceproducenten och klienten tillsammans individuella och konkreta mål för klientens rehabilitering och gör upp en skriftlig plan gällande målen och genomförandet av rehabiliteringen.

Observera:

1. Rehabiliteringsdagarna börjar räknas från den första dagen med planering av klientens rehabilitering.
2. **Om** klientens arbetsträning har föregåtts av **arbetsprövning** ska serviceproducenten förklara för FPA varför det i klientens situation är nödvändigt att på nytt planera rehabiliteringen i samband med arbetsträningen.

Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ samt arbetssökning

Kartläggning av färdigheterna och arbetsalternativen

- Den här fasen genomförs vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Fasen omfattar **högst 5 rehabiliteringsdagar**
  - varav **högst 2,5 rehabiliteringsdagar** kan genomföras i grupp.

Vid kartläggningen av färdigheter och arbetsalternativ får klienten hjälp av arbetstränarna med att få sin kompetens att gå ihop med kraven på yrkesfärdigheter i det arbete som han eller hon eftersträvar. Arbetstränarna hjälper också klienten att i regionen hitta arbetsplatser och befattningsbeskrivningar som är lämpliga med tanke på klientens arbets- och funktionsförmåga.

Om klienten planerar att arbeta som företagare eller yrkesutövare sätter arbetstränarna in åtgärder för att stödja klientens företagarkompetens.

Arbetssökning

- Arbetssökningsfasen omfattar totalt **högst 20 rehabiliteringsdagar**, varav
  - **högst 5 rehabiliteringsdagar** kan genomföras i grupp
  - **högst 10 rehabiliteringsdagar** kan genomföras så att klienten söker arbete **på egen hand**.

Under fasen med **arbetsökning** försöker arbetstränarna tillsammans med klienten aktivt hitta en extern arbetsplats för **arbetspraktik, lönearbete eller förvärvsarbete**.

- Med **lönearbete** avses här en heltids- eller deltidsanställning på viss tid eller tills vidare med arbetsavtal.
- Med **förvärvsarbete** avses här ett uppdragsförhållande på heltid eller deltid för viss tid eller tills vidare, där klienten får arbetsersättning på basis av verksamhet som företagare eller yrkesutövare.

Observera: Om klientens arbetsträning har föregåtts av **arbetsprövning** ska serviceproducenten i rehabiliteringsrapporten förklara varför det i klientens situation **på nytt** behövs en fas med **arbetsökning**.

Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet

Fasen med **stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet** genomförs på **en** eller **flera** externa arbetsplatser.

- **Fasen omfattar 31–57 rehabiliteringsdagar** enligt klientens individuella behov och situation:
  - **2 av rehabiliteringsdagarna** kan genomföras i grupp
  - inkluderar **10–16 arbetsplatsbesök**

Genomförandet av arbetstränarnas arbetsplatsbesök under arbetsträningen

Arbetstränarnas uppgift är att under arbetsträningen erbjuda

- klienten, arbetsplatsen och de anställda på arbetsplatsen det stöd de behöver. Målet är att få kraven på yrkesfärdigheter och klientens individuella kompetens att gå ihop. Ett annat mål är att klientens anställning ska bli stadigvarande.

- klienten stöd för att inleda näringsverksamhet och för att lyckas med sitt förvärvsarbete, om han eller hon planerar att arbeta som företagare eller yrkesutövare.

Genomförandet av arbetsplatsbesöken:

- Arbetsplatsbesöken genomförs av 1–2 arbetstränare
- **Under den första månaden:**
  - minst **2 gånger** i veckan
  - det första besöket genomförs **under den första veckan så snabbt som möjligt** efter att klientens arbetsträning har inletts
- **Efter den första veckan med arbetsträning:**
  - **högst hälften** av besöken kan genomföras i form av videosamtal
  - längden på ett videosamtal är **minst 30 minuter**
- **Efter den första månaden:**
  - minst **1 gång** i veckan
- **När fasen med stöd i arbetet och nedtrappningen av stödet upphör:**
  - i slutet av den sista veckan med arbetsträning

Avslutning av arbetsträningen

Fasen med **avslutning av rehabiliteringen** genomförs i slutet av klientens rehabilitering efter fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet.

- Den här fasen genomförs vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.

- Fasen omfattar **1 rehabiliteringsdag**, varav **en halv dag** kan genomföras i grupp.
  - Under den här dagen kommer arbetstränarna överens med klienten om **tidpunkterna för de kommande uppföljningarna** och **på vilka sätt** det är lämpligt att genomföra dem med tanke på klientens situation och behov.

Observera:

1. Om klientens arbetsträning har föregåtts av **arbetsprövning** och man i slutet av arbetsprövningen undantagsvis har genomfört fasen med avslutning av rehabiliteringen, ska avslutningsfasen och uppföljningarna genomföras **på nytt** i slutet av arbetsträningen.
2. **Uppföljningsdagar** eller **uppföljningsbesök** som ingår i arbetsträningen **förrukar** beviljade rehabiliteringsdagar. Arbetstränarna ska se till att **det återstår** tillräckligt många rehabiliteringsdagar **för att uppföljningsdagar eller uppföljningsbesök ska kunna genomföras**.

Uppföljning

Den uppföljningsfas som ingår i arbetsträningen syftar till att säkerställa att klientens planer för fortsättningen förverkligas och framskrider. Sättet att genomföra uppföljningen väljs enligt klientens individuella behov och situation.

Tidpunkterna för uppföljningen:

- den första uppföljningen: **3 månader efter** att klientens rehabilitering har avslutats
- den andra uppföljningen: **6 månader efter** att klientens rehabilitering har avslutats

Uppföljningen kan genomföras på tre alternativa sätt:

Uppföljningsdag

- genomförs **i form av ett dagslångt möte**
- omfattar **1 rehabiliteringsdag**
- genomförs på något av följande ställen:
  - vid serviceproducentens verksamhetsställe
  - på klientens arbetsplats
  - på något annat ändamålsenligt ställe
- klienten serveras en måltid och behövliga mellanmål under dagen
- **närmare information:** den allmänna delen/Måltider

Uppföljningsbesök

- genomförs i form av ett **besök**
- omfattar **2-4 timmar**
- genomförs på något av följande ställen:
  - vid serviceproducentens verksamhetsställe
  - på klientens arbetsplats
  - på något annat ändamålsenligt ställe
- klienten serveras en måltid under dagen
- **Närmare information:** den allmänna delen/Måltider

Uppföljande kontakt

- genomförs **per telefon** eller **i form av ett videosamtal**
- längden på kontakten är **minst 30 minuter**

Observera:

- **Om** den första uppföljningen genomförs i form av en uppföljande kontakt och detta uppföljningssätt upplevs som otillräckligt i klientens situation, kan man vid behov komma överens om att den andra uppföljningen ska genomföras som ett **uppföljningsbesök** eller en **uppföljningsdag**. Arbetstränarna ska se till att det återstår en (1) rehabiliteringsdag för uppföljningen, vilket behövs för att en uppföljningsdag eller ett uppföljningsbesök ska kunna genomföras.
- En uppföljande kontakt som genomförs **per telefon** eller **i form av ett videosamtal** förbrukar inte beviljade rehabiliteringsdagar.

3.3 Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

3.3.1 Mål

Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning lämpar sig för en klient som, innan han eller hon flyttar över till en extern arbetsplats, behöver omfattande och långvarigt stöd av arbetstränare för att precisera sina karriärmål och komma fram till vilka branscher som motsvarar den egna arbets- och funktionsförmågan och vilka befattningsbeskrivningar och arbetsplatser som vore lämpliga för honom eller henne. Klienten kan behöva omfattande stöd av arbetstränarna i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning innan han eller hon flyttar över till en extern arbetsplats.

Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning lämpar sig för en klient som

- inte vet exakt vilka branscher, arbetsuppgifter eller befattningsbeskrivningar som är lämpliga med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd, funktionsförmåga och helhetssituation. Klienten är osäker på valet av yrkesinriktning eller

vilka yrken och arbetsuppgifter som passar honom eller henne eller vilka befattningsbeskrivningar som är lämpliga med tanke på arbetsförmågan. Klienten löper risk att marginaliseras eller behöver långvarigt stöd (t.ex. en ung eller en äldre person).

- preliminärt vet vilken bransch, arbetsuppgift eller befattningsbeskrivning han eller hon strävar efter genom yrkesinriktad rehabilitering. Klienten vill med hjälp av en längre arbetsprövning försäkra sig om att han eller hon klarar av arbetet i praktiken, före en övergång till en extern arbetsplats på den öppna arbetsmarknaden.
- har utbildning för branschen i fråga men som med hjälp av en längre arbetsprövning först vill försäkra sig om huruvida
  - en arbetsplats i branschen är lämplig för honom eller henne
  - arbetsmiljön är lämplig
  - arbetsarrangemangen går att anpassa efter hans eller hennes hälsotillstånd och livssituation.
- har tidigare arbetserfarenhet och yrkesfärdigheter inom branschen i fråga men som på grund av förändringar i arbets- eller funktionsförmågan eller frånvaro från arbetslivet inte är säker på att han eller hon kan fortsätta i yrket eller med arbetsuppgifterna i branschen.

Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning inleds med **arbetsprövning**, där avsikten är att klienten ska få omfattande hjälp med att göra upp en karriärplan och välja branschalternativ samt med att säkerställa att arbete i den tilltänkta branschen lämpar sig för honom eller henne.

Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning **fortsätter med arbetsträning**, där avsikten är att klienten ska få stöd av arbetstränarna när han eller hon på olika sätt söker lönearbete i den önskade branschen samt vid övergången till avlönat arbete på en extern arbetsplats.

Målet är att klienten **efter kombinationen arbetsprövning och arbetsträning** ska ha en specificerad karriärplan, ett konkret arbetsmål samt den yrkeserfarenhet och de färdigheter som behövs för att arbeta i enlighet med de krav som ställs på yrkesfärdigheter på en extern arbetsplats. Klienten ska även ha de färdigheter som behövs för att söka arbete, delta i en anställningsintervju och fungera i en arbetsgemenskap.

3.3.2 Omfattningen och utformningen av kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Omfattningen av kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Kombinationen arbetsprövning och arbetsträning **omfattar totalt 120 rehabiliteringsdagar**, varav

- **60 rehabiliteringsdagar** utgörs av arbetsprövning och
- **60 rehabiliteringsdagar** utgörs av arbetsträning.

Tidsfrister:

- En arbetstränare tar i förväg kontakt (förhandskontakt) med klienten **inom 2 veckor** efter att klientens rehabiliteringsbeslut har kommit.
- Fasen med planering av rehabiliteringen ska inledas **inom 4 veckor** efter att klientens rehabiliteringsbeslut har kommit.
- Serviceproducenten ska genomföra de 120 rehabiliteringsdagar som kombinationen arbetsprövning och arbetsträning omfattar **inom 10 månader** efter att klientens första rehabiliteringsdag (= första planeringsdag) har genomförts.

Ett första och ett andra beslut om förlängning av rehabiliteringen

Klienten kan beviljas **ytterligare 60 rehabiliteringsdagar** genom **ett första beslut om förlängning** av rehabiliteringen (när de ovannämnda 120 rehabiliteringsdagarna har genomförts).

- **Den första förlängningen av rehabiliteringen** ska genomföras **inom 5 månader** efter det att klientens första rehabiliteringsdag enligt förlängningsbeslutet i fråga har genomförts.

Dessutom kan klienten ännu genom ett andra beslut om förlängning av rehabiliteringen beviljas **ytterligare 60 rehabiliteringsdagar** i en situation där klientens kombinerade arbetsprovning och arbetsträning har lett till att han eller hon har fått löne- eller förvärvsarbete på en extern arbetsplats eller klienten har inlett företagsverksamhet.

- **Den andra förlängningen av rehabiliteringen** ska genomföras **inom 5 månader** efter det att klientens första rehabiliteringsdag enligt förlängningsbeslutet i fråga har genomförts.

Kombinationen arbetsprovning och arbetsträning omfattar totalt **högst 240 rehabiliteringsdagar**. Kombinationen arbetsprovning och arbetsträning ska i sin helhet genomföras **inom 26 månader** (pauser medräknade) efter det att klientens första rehabiliteringsdag har genomförts. Här ingår också uppföljningen.

Observera:

- Om kombinationen arbetsprovning och arbetsträning förlängs genom (ett eller två) beslut om förlängning, genomförs uppföljningsfasen endast en gång när hela rehabiliteringen har avslutats.
- Avvikelser från ovannämnda tidsfrister kan göras endast utifrån klientens individuella behov och efter överenskommelse med FPA.

Utformningen av kombinationen arbetsprovning och arbetsträning

1. Förhandskontakt med klienten
2. Planering av rehabiliteringen
3. Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ

4. Arbetsökning
5. Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet
  - under arbetsprövningen
  - under arbetsträningen
6. Avslutning av rehabiliteringen
7. Uppföljning

3.3.3 Genomförandet av kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Förhandskontakt med klienten

- Klienten ska kontaktas (per telefon eller genom ett videosamtal) **innan** kombinationen arbetsprövning och arbetsträning inleds. Detta ska göras **inom 2 veckor** efter att rehabiliteringsbeslutet har kommit.

Närmare information: den allmänna delen/kapitel 2/Ordlista

- **I samband med förhandskontakten** får klienten bland annat
  - information om tidtabellen för genomförandet av rehabiliteringen och om tillhandahållaren av rehabiliteringen
  - information om vad rehabiliteringen innehåller och hur den genomförs
  - hjälp med att formulera mål för rehabiliteringen
  - möjlighet att ställa frågor och framföra önskemål.

Genomförandet av arbetsprövningen

Följande faser ingår i arbetsprövningen: planering, kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ, arbetssökning samt stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet.

Observera: Rehabiliteringsdagarna börjar räknas från den första dagen med planering av klientens rehabilitering (= den första planeringsdagen).

Planering

- Planeringsfasen inleds med gemensam planering med klienten vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Fasen omfattar **2 rehabiliteringsdagar**,
  - varav **en halv dag** kan genomföras i grupp.

Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ

- Kartlägningsfasen genomförs vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Fasen omfattar **högst 10 rehabiliteringsdagar**,
  - varav **högst 5 rehabiliteringsdagar** kan genomföras i grupp.

Arbetssökning

- Arbetssökningsfasen omfattar **högst 25 rehabiliteringsdagar**,
  - varav **5 dagar** kan genomföras i grupp.

Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet

- Fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet genomförs i första hand på en **eller** flera externa arbetsplatser.

- Den här fasen kan helt **eller** delvis genomföras också i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning enligt klientens individuella behov och situation.
- Fasen omfattar **23–58 rehabiliteringsdagar** enligt klientens individuella behov och situation:
  - **hälften** av dagarna kan genomföras som rehabilitering i grupp
  - inkluderar **minst 9–23 arbetsplatsbesök**

Genomförandet av arbetstränarnas arbetsplatsbesök under kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Serviceproducenten ska genomföra de arbetsplatsbesök som ingår i kombinationen arbetsprövning och arbetsträning enligt motsvarande anvisningar i avsnitt 4.1 Arbetsprövning och avsnitt 4.2 Arbetsträning.

Genomförandet av arbetsträningen

Följande faser ingår i arbetsträningen: stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet, avslutning och uppföljning av rehabiliteringen.

Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet

- Fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet genomförs på **en** eller flera externa arbetsplatser.
- Fasen omfattar **47–57 rehabiliteringsdagar** enligt klientens individuella behov och situation:
  - **höst 5 av dagarna** kan genomföras som rehabilitering i grupp
  - inkluderar **minst 13–16 arbetsplatsbesök**

Observera:

Om det efter arbetsprövningen finns behov av att i samband med arbetsutbildningen på nytt genomföra rehabiliteringsfaser som redan har genomförts (t.ex. planering av rehabiliteringen, kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ eller arbetssökning), ska serviceproducenten i klientens rehabiliteringsrapport förklara för FPA varför åtgärderna behövs.

Rehabiliteringsfaser som **genomförs på nytt**:

- omfattar **högst 10 av de första 60 rehabiliteringsdagarna** som klienten beviljats för **arbetsträning**
- av dessa kan **högst 5 rehabiliteringsdagar** genomföras i grupp

Genomförandet av arbetstränarnas arbetsplatsbesök under kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Serviceproducenten ska genomföra de arbetsplatsbesök som ingår i kombinationen arbetsprövning och arbetsträning enligt motsvarande anvisningar i avsnitt 4.1 Arbetsprövning och avsnitt 4.2 Arbetsträning.

Avslutning av kombinationen arbetsprövning och arbetsträning

Fasen med **avslutning av kombinationen arbetsprövning och arbetsträning** genomförs i slutet av klientens rehabilitering efter fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet.

- Den här fasen genomförs vid serviceproducentens **verksamhetsställe**.
- Fasen omfattar **1 rehabiliteringsdag**, varav **en halv dag** kan genomföras i grupp.
  - Under den här dagen kommer arbetstränarna överens med klienten om **tidpunkterna för de kommande uppföljningarna och på vilka sätt**

det är lämpligt att genomföra dem med tanke på klientens situation och behov.

Observera:

- **Uppföljningsdagar** eller **uppföljningsbesök** som ingår i arbetsträningen **förbrukar** beviljade rehabiliteringsdagar. Arbetstränarna ska se till att **det återstår** tillräckligt många rehabiliteringsdagar **för att uppföljningsdagar eller uppföljningsbesök ska kunna genomföras.**

Uppföljning

Den uppföljningsfas som ingår i kombinationen arbetsprövning och arbetsträning syftar till att säkerställa att klientens planer för fortsättningen förverkligas och framskrider. Sättet att genomföra uppföljningen väljs enligt klientens individuella behov och situation.

Tidpunkterna för uppföljningen:

- den första uppföljningen: **3 månader efter** att klientens rehabilitering har avslutats
- den andra uppföljningen: **6 månader efter** att klientens rehabilitering har avslutats

Uppföljningen kan genomföras på tre alternativa sätt: uppföljningsdag, uppföljningsbesök eller uppföljningskontakt.

Uppföljningsdag

- genomförs **i form av ett dagslångt möte**
- omfattar **1 rehabiliteringsdag**
- genomförs på något av följande ställen:

- vid serviceproducentens verksamhetsställe
- på klientens arbetsplats
- på något annat ändamålsenligt ställe
- klienten serveras en måltid och behövliga mellanmål under dagen

Närmare information: den allmänna delen/Måltider

Uppföljningsbesök

- genomförs i form av ett **besök**
- omfattar **2-4 timmar**
- genomförs på något av följande ställen:
  - vid serviceproducentens verksamhetsställe
  - på klientens arbetsplats
  - på något annat ändamålsenligt ställe
- klienten serveras en måltid under dagen

Närmare information: den allmänna delen/Måltider

Uppföljande kontakt

- genomförs i form av en **uppföljande kontakt**
- genomförs **per telefon** eller **i form av ett videosamtal**
- längden på kontakten är **minst 30 minuter**

Observera:

1. **Om** den första uppföljningen genomförs i form av en uppföljande kontakt och detta uppföljningssätt upplevs som otillräckligt i klientens situation, kan man vid behov komma överens om att den andra uppföljningen ska genomföras som ett **uppföljningsbesök** eller en **uppföljningsdag**. Arbetstränarna ska se till att det återstår en (1) rehabiliteringsdag för uppföljningen, vilket behövs för att en uppföljningsdag eller ett uppföljningsbesök ska kunna genomföras.
2. En uppföljande kontakt som genomförs **per telefon** eller **i form av ett videosamtal** förbrukar inte beviljade rehabiliteringsdagar.

4 Samarbete

4.1 Samarbete med externa arbetsplatser

Vid **sysselsättningsfrämjande** yrkesinriktad rehabilitering ligger fokus på att stödja klienten i arbetet, att samarbeta med arbetsplatser och att hjälpa klienten på vägen in i arbetslivet. För att rehabiliteringen ska ge resultat krävs det att serviceproducenten aktivt arbetar för att klienten ska få arbete och anpassa sig till arbetsgemenskapen.

Arbetstränarna ska samarbeta med arbetsgivarna under klientens rehabilitering och vid behov också stödja de anställda på arbetsplatsen. Det är viktigt att såväl klienten som arbetsplatsen har nytta av klientens arbetspraktik.

Arbetstränarna ska ha tid att besöka arbetsplatsen och att vid gemensamma möten bedöma hur klientens arbetspraktik framskrider. Arbetsgivaren måste få information om arbetstränarnas sätt att arbeta och om exempelvis en partiellt arbetsför klients arbetsförmåga och förmåga att klara arbetet eller en ung klients funktionsförmåga samt om olika slag av ekonomiska stöd, såsom rehabiliteringspenning eller arbets- och näringsförvaltningens stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen.

4.2 Nätverksarbete med andra aktörer

Nätverksarbete omfattar utbyte av multiprofessionell sakkunskap, konsultation, informationsutbyte och samtal om nyttiga åtgärder samt råd och handledning som sakkunniga kan erbjuda klienten. Nätverksarbete bedrivs t.ex. genom nätverksöverläggningar, per telefon eller per e-post.

Tillräckligt med tid ska reserveras för **nätverksarbete**. **Samtycke** för nätverksarbetet ska begäras av klienten. Nätverksarbetet förenar sakkunskapen hos olika aktörer som kommer i kontakt med klienten. Samtidigt främjar nätverksarbetet klientens möjligheter till sysselsättning och ger klienten stöd för att nå de mål som formulerats för rehabiliteringen.

Målet för **nätverksarbetet** är att den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen ska ingå som en del i en ändamålsenlig och fungerande servicekedja för klienten. Med hjälp av nätverksarbetet säkerställer klienten och arbetstränarna tillsammans att rehabiliteringsåtgärderna sätts in vid rätt tidpunkt, att rehabiliteringsprocessen är fortlöpande och att det finns förutsättningar att genomföra de åtgärder man kommit överens om också efter rehabiliteringen.

Nätverksarbetet gör det också möjligt att utbyta information som är väsentlig med tanke på klientens möjligheter till sysselsättning och som gör det lättare att få en helhetsbild av klientens situation. Med hjälp av nätverksarbetet hittar klienten rätt aktör som kan erbjuda det stöd han eller hon behöver t.ex. i fråga om ekonomi och försörjning, hälsa, motion och välbefinnande, sociala relationer, hantering av vardagen eller fritidsverksamhet.

Det arbetspar som fungerar som **arbetstränare** ska tillsammans med klienten bedriva aktivt nätverksarbete i situationer då det behövs sakkunskap och stöd också av andra aktörer för att lösa klientens utmaningar. Genom nätverksarbete skapar man en gemensam uppfattning om klientens situation och kommer överens om respektive aktörs ansvarsområde, roll och uppgifter och ser till att de blir skötta.

5 Genomförandet av rehabiliteringsdagarna

5.1 Klientens rehabiliteringsdag

Serviceproducenten delar in klientens rehabilitering i perioder och genomför i regel rehabiliteringen under vardagar **från måndag till fredag**, vilket innebär att klienten i genomsnitt har **5 rehabiliteringsdagar per vecka**.

Söndagen **är inte** en rehabiliteringsdag.

Om klienten vill, kan han eller hon arbeta också under

- lördagar
- söndagar eller söckenhelger, om arbetet på en extern arbetsplats så kräver och det är möjligt i klientens situation
- kvälls- eller natttid, om arbetet på en extern arbetsplats så kräver och det är möjligt i klientens situation.

Observera:

- Serviceproducenten behöver inte kunna nås av klienten under ovannämnda tider.
- Klienten kan inte få rehabiliteringspenning för arbete under söndagar eller söckenhelger.

Rehabiliteringsdagens längd

Klientens rehabiliteringsdag omfattar i **genomsnitt 6 timmar**.

- Av denna tid ska **minst 5 timmar** utgöras av rehabiliteringsprogram som arbetstränarna genomför, av rehabiliteringsprogram som klienten genomför självständigt **eller** av arbete på en extern arbetsplats eller i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning.

- **Om** klienten har som mål att få **heltidsarbete** på den externa arbetsplatsen, arbetar klienten enligt **den sedvanliga arbetstiden på arbetsplatsen**.

I klientens rehabiliteringsdag ingår

- gemensamma och individuella möten mellan arbetstränarna och klienten
- gruppverksamhet
- rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt
- arbete på en arbetsplats
- pauser som ingår i klientens program
- förflyttningar mellan lokaler
- pauser för lunch och mellanmål.

5.2 Flexibilitet i fråga om rehabiliteringsdagarna

Flexibilitet kan tillämpas för den enskilda **klienten** i fråga om antalet rehabiliteringsdagar och rehabiliteringsdagarnas längd, om detta stöder klientens rehabiliteringsmål och hjälper honom eller henne att orka (exempelvis när klienten utför deltidsarbete). Flexibilitet tillämpas i undantagsfall och enligt överenskommelse mellan arbetstränarna och klienten. Dessutom är det viktigt att beakta att det valda sättet att genomföra rehabiliteringen flexibelt lämpar sig för arbetsplatsen.

Vid planeringen av hur rehabiliteringen kan ordnas **flexibelt** ska arbetstränarna tillsammans med klienten och eventuella företrädare för arbetsplatsen beakta och bedöma klientens individuella situation, resurser samt totala rehabiliteringstid.

Alternativen för hur klientens rehabiliteringsdagar kan ordnas flexibelt

- Flexibilitet i fråga om **antalet rehabiliteringsdagar**:

- **Genomförande:**
  - 3 rehabiliteringsdagar per vecka
  - en rehabiliteringsdag omfattar **6 timmar**, varav **5 timmar** utgörs av rehabilitering
- Flexibilitet i fråga om **rehabiliteringsdagarnas längd:**
- **Genomförande:**
  - i genomsnitt 5 rehabiliteringsdagar per vecka
  - en rehabiliteringsdag omfattar **4 timmar**, varav **3 timmar** utgörs av rehabilitering
- Flexibilitet i fråga om **antalet rehabiliteringsdagar och rehabiliteringsdagarnas längd:**
- **Genomförande:**
  - 4 rehabiliteringsdagar per vecka
  - en rehabiliteringsdag omfattar **5 timmar**, varav **4 timmar** utgörs av rehabilitering

Observera:

- Det valda sättet att genomföra rehabiliteringen flexibelt kan vid behov ändras efter klientens individuella behov och situation.

5.3 Periodisering av rehabiliteringen

Periodisering innebär att klientens rehabilitering av grundad anledning tillfälligt avbryts av en **paus** som i regel varar **högst 3 veckor** åt gången.

Vid periodisering av klientens rehabilitering kan pausen i undantagsfall vara **längre än 3 veckor**, t.ex. om det passar arbetsgivaren att klienten inleder sitt arbete först vid en senare tidpunkt.

Rehabiliteringen kan periodiseras

- enligt klientens individuella behov och situation
- en eller flera gånger
- under arbetssökningen
- efter arbetssökningen
- före stödet i arbetet och den stegvisa nedtrappningen av stödet.

Under pausen utför klienten uppgifter, vars genomförande, innehåll och tidtabeller klienten och arbetstränarna gemensamt har kommit överens om på förhand.

6 Gemensamma tillvägagångssätt vid genomförandet av rehabiliteringen

6.1 Serviceproducentens förberedelser inför klientens rehabilitering

Serviceproducenten utser bland sin personal ett **arbetspar bestående av två arbetstränare** för klienten. Den ena arbetstränaren fungerar som klientens **personliga handledare**.

Klientens personliga handledare/arbetstränarna planerar i samråd med klienten genomförandet av och innehållet i rehabiliteringen så att rehabiliteringen motsvarar klientens individuella behov och mål.

Serviceproducenten genomför klientens rehabilitering i enlighet med den rehabiliteringstjänst som valts och i den ordning som rehabiliteringsprocessen ska framskrida i samband med tjänsten i fråga. Om någon fas i rehabiliteringsprocessen inte genomförs

på grund av klientens situation, ska serviceproducenten informera FPA om detta och förklara orsaken.

Klientens rehabilitering ska inledas **så fort som möjligt**, dock **senast inom 4 veckor** efter att serviceproducenten fått klientens rehabiliteringsbeslut och de handlingar som ansluter sig till beslutet. Inledningstidpunkten för rehabiliteringen kan skjutas upp av en grundad anledning som hänför sig till klientens individuella situation. Detta förutsätter att man kommit överens om saken med FPA.

Arbetstränarna går igenom klientens handlingar och tar i förväg kontakt (förhandskontakt) med klienten per telefon eller genom ett videosamtal.

I samband med förhandskontakten ska den personliga handledaren/arbetstränaren

- **komma överens** med klienten om tidpunkten för inledandet av rehabiliteringen och förbereda klienten på tidtabellen och programmet för den första rehabiliteringsdagen
- **ta reda på** de uppgifter som behövs med tanke på planeringen av rehabiliteringen, t.ex. klientens särskilda behov för rehabiliteringen eller huruvida klienten känner till någon eventuell arbetsplats för rehabiliteringstiden
- **instruera** klienten att kontakta FPA och serviceproducenten, om klienten får förhinder och inte kan inleda rehabiliteringen på det sätt eller enligt den tidtabell som man planerat.

Efter kontakten skickar serviceproducenten en kallelse till klienten med närmare uppgifter om rehabiliteringen. **Ytterligare information:** den allmänna delen/avsnitt 5.1

6.2 Genomförandet av rehabiliteringsfaserna

Inledning

Arbetstränarna ska förbereda sig inför klientens rehabilitering genom att

- **planera** den inbördes arbetsfördelningen och tidsanvändningen så att insatsen fullt ut kan inriktas på klientens rehabiliteringsmål
- **reservera** tillräckligt med tid för individuella kontakter med klienten samt för kontakter med arbetsgivare och besök på arbetsplatser i den omfattning som anges i servicebeskrivningen
- **komma överens om** hur de under rehabiliteringens lopp ska följa hur klientens arbetsträning framskrider och granska sitt inbördes arbetsupplägg
- **prioritetsordna** de uppgifter som är viktiga med tanke på uppfyllelsen av klientens mål
- vid utvecklingen av sitt arbete **beakta** klientens åsikter och förslag till lösningar.

Den personliga handledaren/arbetstränarna tar emot klienten och informerar honom eller henne om rehabiliteringens innehåll och hur rehabiliteringen genomförs. Samtidigt får klienten en möjlighet att bekanta sig med de yrkesutbildade personer som deltar i hans eller hennes rehabilitering och får en uppfattning om deras roller i den egna rehabiliteringshelheten.

När **rehabiliteringen** inleds förs ett **inledande samtal** mellan klienten och den personliga handledaren/arbetstränarna, där man skapar grunden för ett förtroendefullt och konstruktivt samarbete och för en målinriktad rehabilitering.

Genom samtal med klienten skapar den personliga handledaren/arbetstränarna sig en bild av bland annat klientens

- arbets- och studiebakgrund
- helhetssituation
- mål för framtiden

- tidigare yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder och resultaten av dem.

Den personliga handledaren/arbetstränarna har som uppgift att hjälpa klienten att skapa sig en uppfattning om de allmänna målen för rehabiliteringen och sin egen rehabiliteringsväg. Till uppgifterna hör också att be om klientens samtycke för det nätverksarbete som behövs.

Efter **det inledande samtalet** ska den personliga handledaren/arbetstränarna i samråd med klienten göra upp en preliminär sysselsättningsinriktad yrkesplan, där man formulerar tydliga och tidsbestämda mål för klientens rehabilitering och tiden efter rehabiliteringen (t.ex. sysselsättning).

Serviceproducenten antecknar i planen

- klientens egna mål för rehabiliteringen (Blanketten Mina mål, www.fpa.fi/blanketter)
- vad man vill uppnå med klientens rehabilitering
- de metoder som ska användas i rehabiliteringen, t.ex. rehabiliteringsdagar som genomförs självständigt, rehabiliteringsdagbok, gruppverksamhet, nätverksarbete, uppgifter mellan perioderna
- vilka insatser för att nå rehabiliteringsmålen som överenskommit med klienten och arbetstränarna samt vem som ansvarar för vad
- klientens behov av stöd för att målen för rehabiliteringen ska kunna nås
- ett utkast till tidtabell för rehabiliteringen
- tidpunkterna för granskning av hur rehabiliteringen framskrider.

I undantagsfall kan man bli tvungen att senare planera klientens rehabilitering på nytt efter att rehabiliteringen har inletts. Planering kan behövas på nytt exempelvis om klientens personliga handledare byts ut och målen för samarbetet behöver preciseras.

Observera: Serviceproducenten måste motivera för FPA varför klientens rehabilitering behöver planeras på nytt.

Arbetstränarna och **klienten** följer tillsammans upp och utvärderar regelbundet under rehabiliteringens gång hur den sysselsättningsinriktade yrkesplanen framskrider, uppdaterar vid behov planen och funderar på alternativa sätt att nå målen.

Avbrott i klientens rehabilitering

Om det i **planeringsfasen** eller **senare** under klientens rehabilitering uppstår ett behov av nätverksarbete, ska en nätverksöverläggning ordnas. Vid överläggningen kommer man överens om att fortsätta klientens rehabilitering eller konstaterar att tidpunkten för rehabiliteringen inte är ändamålsenlig för klienten eller att rehabiliteringen inte motsvarar klientens behov. I de sistnämnda fallen är det inte ändamålsenligt att fortsätta rehabiliteringen, utan den avbryts.

Också i **det skede då klientens rehabilitering genomförs** kan det uppstå ett behov av mer omfattande multiprofessionell utredning och bedömning. Då avbryts klientens rehabilitering och serviceproducenten utreder tillsammans med FPA möjligheten att hänvisa klienten till exempelvis en yrkesinriktad rehabiliteringsutredning.

Klienten och arbetstränarna kan också av **annan orsak** konstatera att det inte är ändamålsenligt att fortsätta med klientens rehabilitering. Då ska serviceproducenten kontakta FPA, som tillsammans med klienten och serviceproducenten utreder klientens situation och hänvisar klienten till annan rehabilitering eller till andra ändamålsenliga tjänster. Serviceproducenten antecknar orsaken till att rehabiliteringen avbryts samt eventuella planer för fortsättningen i rehabiliteringsrapporten.

Rehabiliterande grepp

Inom de tre olika tjänster som ingår i den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen är det möjligt tillämpa ett **lättare** eller ett **starkare rehabiliterande grepp**. Serviceproducenten kan tillämpa ett lättare eller ett starkare rehabiliterande grepp i de olika faserna av tjänsterna, ända från förhandskontakten till uppföljningen av rehabiliteringen.

Vid valet av rehabiliterande grepp beaktas klientens egen **kapacitet och förmåga att agera aktivt när det gäller arbetslivet**. Särskilt i fråga om **unga klienter i åldern 16–29 år** och **äldre klienter över 55 år** ska man bedöma **vilket slag av rehabiliterande grepp som behövs och hur det ska tillämpas**.

Lättare rehabiliterande grepp

- Klientens individuella situation är sådan att hans eller hennes behov av stöd är **litet**.
- Det kan räcka att man genomför **minimiantalet** av de rehabiliteringsdagar som klienten beviljats.
- Ett lättare rehabiliterande grepp kan tillämpas exempelvis i situationer
  - där man vill säkra klientens planer gällande en ny bransch, då det är fråga om en person som vill byta bransch efter en kort frånvaro från arbetslivet
  - då arbetssökningsfasen pågår och fokus ligger på klientens förmåga att agera aktivt
  - då fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet pågår och fokus ligger på klientens behov och förmåga att agera aktivt
  - där behovet av nätverksarbete med andra aktörer inte är så stort.

Starkare rehabiliterande grepp

- Klientens individuella situation är sådan att hans eller hennes behov av stöd är **omfattande**.
- Man kan behöva genomföra **maximiantalet** av de rehabiliteringsdagar som klienten beviljats.

- Ett starkare rehabiliterande grepp kan tillämpas exempelvis i situationer
  - där behovet av nätverksarbete med andra aktörer är tydligt och omfattande
  - där klienten är en ung person vars funktionsförmåga har försämrats väsentligt och som saknar arbetsöknings- och arbetslivsfärdigheter
  - då arbetsökningsfasen pågår och klienten får särskilt stöd eller särskild vägledning av arbetstränarna för att hitta en extern arbetsplats
  - där fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet kräver särskild fördjupning i klientens situation och ett starkare rehabiliterande grepp.

Kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ

Kartläggningen av färdigheterna och arbetsalternativen görs i början av rehabiliteringen, då klienten har behov av att med stöd av arbetstränarna precisera sin yrkesinriktade karriärplan och hitta sina starka sidor som arbetstagare.

Framför allt den part i arbetsparet som är klientens personliga handledare ska sätta sig in i klientens yrkesfärdighet och kunnande, karriärplaner för framtiden, önskemål gällande arbetslivet samt arbetsmål. Arbetstränarna ska använda sådana metoder för yrkesinriktad rehabilitering som lämpar sig för klientens situation och som är allmänt använda, t.ex. i samband med yrkesvägledning, yrkesinriktad utveckling och arbete i olika yrken. Klienten och den personliga handledaren preciserar vid behov klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan.

Arbetstränarna vägleder klienten att

- identifiera sina styrkor, sitt kunnande och sina önskemål för framtiden samt att utifrån detta bedöma vilka yrkesområden han eller hon kunde rikta in sig på

- bekanta sig med branscher som motsvarar klientens arbetsmål och arbetsförmåga och med de krav på yrkesfärdigheter som ställs i dessa branscher
- ta reda på hur man utvecklar sin yrkeskompetens, hur arbetslivet förändrats och arbetets framtid ser ut, vilka arbetsplatser som sysselsätter människor i regionen och vilka möjligheter det lokala näringslivet erbjuder
- skaffa sig kännedom om de allmänna bestämmelserna i arbetslivet, förfarandena på en arbetsplats och de olika parternas rättigheter och skyldigheter i arbetslivet
- i att också självständigt söka information om arbetslivet på olika offentliga webbplatser, t.ex. studieinfo.fi, ammattinetti.fi (Yrkeskesinfo).

I undantagsfall kan färdigheterna och arbetsalternativen kartläggas också senare under klientens rehabilitering. En kartläggning görs exempelvis i situationer då det har skett sådana förändringar i klientens hälsotillstånd eller funktionsförmåga att klienten och den personliga handledaren/arbetstränarna måste uppdatera klientens arbetsmål. I sådana situationer ska serviceproducenten förklara för FPA varför det på nytt behövs en kartläggning av klientens färdigheter och arbetsalternativ.

Arbetssökning

Arbetssökningen genomförs i början av rehabiliteringen då man behöver hitta en extern arbetsplats för arbetsprövning, arbetspraktik, lönearbete eller förvärvsarbete som motsvarar klientens yrkesinriktade mål.

Sökandet efter en **plats för arbetsprövning och arbetsträning** är ett centralt skede innan klienten övergår till arbetspraktik på en arbetsplats. Det är viktigt att den personliga handledaren/arbetstränarna pratar med klienten om vilka mål och önskemål klienten har gällande arbetsplatser. En del av klienterna kan behöva starkare stöd och uppmuntran samt färdiga nätverk under fasen med arbetssökning. Den personliga handledaren/arbetstränaren ska ge klienten tillräckligt med stöd. Dessutom ska arbetstränaren kartlägga vilka lediga arbetsplatser det finns i den region där klienten bor och

eventuellt bedriva förutseende samarbete med olika arbetsplatser under fasen med arbetssökning.

Arbetstränarna ska

- komma överens med klienten om hur klienten önskar att hans eller hennes situation ska beskrivas för arbetsgivarna
- handleda klienten i hur man skriver en arbetsansökan och meritförteckning, hur man söker arbete med en elektronisk ansökan och hur man utvecklar sina färdigheter i arbetssökning
- erbjuda klienten stöd och information om alternativa och innovativa sätt att söka arbete
- stödja klienten i att identifiera och uttrycka sin yrkeskompetens
- uppmana klienten att föra rehabiliteringsdagbok över hur arbetssökningen framskrider och hur den lyckas.

Arbetstränarna och klienten gör tillsammans upp en arbetsfördelning och en målinriktad plan med tidtabell för arbetssökningen.

Den personliga handledaren/arbetstränarna ska tillsammans med klienten uppdatera

- klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan, där det exempelvis ingår planer på att bekanta sig med arbetsplatser i regionen, att kontakta arbetsgivare och att skicka arbetsansökningar
- yrkesplanen med eventuella rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt och de uppgifter som planerats in för dagarna i fråga

arbetstränarnas mål gällande antalet kontakter med arbetsplatser och möten med arbetsgivare per vecka.

Vid arbetssökningen ska klienten och arbetstränarna

- stå i aktiv kontakt med arbetsplatserna
- träffa arbetsgivare
- förhandla om möjligheterna att arbeta
- söka arbete på flera olika arbetsplatser som är lämpliga med tanke på klientens situation **minst 5 gånger per vecka**.
- Varje vecka följer de **dessutom** upp i vilken utsträckning de mål för kontakter med arbetsplatser som antecknats i planen har nåtts och går igenom erfarenheterna av hur arbetssökningen lyckats. Klienten och den personliga handledaren kompletterar vid behov klientens egna mål (GAS), uppdaterar planen för arbetssökning eller riktar vid behov in arbetssökningen på ett nytt sätt.

[Närmare information om GAS-metoden \(fpa.fi\)](https://www.fpa.fi)

Den personliga handledaren/arbetstränarna stöder klienten att genom övningar förbereda sig för arbetsintervjuer och att förhandla om arbete och om möjligheterna till sysselsättning också efter rehabiliteringen. De stöder också klienten att under arbetsintervjuer agera självständigt eller med stöd av arbetstränaren.

Om klienten själv önskar sköta kontakten med en arbetsgivare utan arbetstränarna, ska den personliga handledaren försäkra sig om att klienten kan förmedla information till kontaktpersonen på arbetsplatsen om hur arbetsprövningen eller arbetsträningen genomförs samt ge den personliga handledarens kontaktuppgifter.

Serviceproducenten kan genomföra arbetssökning i grupp exempelvis i situationer där syftet är att klienten ska bekanta sig med

- arbetsplatser i regionen
- arbetsgivares och arbetstagares lagstadgade rättigheter och skyldigheter

- kraven på yrkesfärdigheter i olika branscher.

En extern arbetsplats

Arbetstränarna ska tillsammans med klienten söka en extern arbetsplats för klienten i **första hand på den öppna arbetsmarknaden**. Vid sökandet efter en **extern arbetsplats** förutsätts det att klienten och arbetstränarna aktivt ägnar sig åt själva sysselsättningsprocessen och att de sätter sig in i arbetsmarknaden i regionen. Arbetstränarna ska beakta klienten rehabiliteringsmål när man försöker hitta en extern arbetsplats. Fokus ska ligga på samarbete med arbetsplatserna.

En extern arbetsplats ska vara belägen någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsenhet eller i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning. Arbetsverkstäder, arbetscentraler, arbetsavdelningar, sysselsättningsenheter, sysselsättningsprojekt, arbetsandelslag och motsvarande, t.ex. många föreningar, jämställs med **serviceproducentens lokaler för arbetsprövning**.

Ovannämnda arbetsplatser betraktas som externa endast om där förekommer verkligt lönearbete och en eller flera avlönade arbetstagare arbetar där. Avsikten är att klienten på de här ställena ska utföra samma arbetsuppgifter som de avlönade arbetstagarna.

Observera:

- **Om** exempelvis en förening inte har avlönade arbetstagare och saknar möjligheter att överhuvudtaget delta i lönekostnaderna för klienten, kan föreningen inte betraktas som en extern arbetsplats, utan den jämställs med serviceproducentens arbetsprövningslokaler.
- **Om** det är fråga om serviceproducentens arbetsprövningslokal eller en jämförbar plats
  - kan arbetsprövning genomföras under **högst 20 rehabiliteringsdagar**
  - kan kombinationen arbetsprövning och arbetsträning genomföras under **högst 58 rehabiliteringsdagar**.

Åtgärder innan rehabilitering på en extern arbetsplats inleds

Innan arbetet inleds utses för klienten en **kontaktperson** på arbetsplatsen. Kontaktpersonen på arbetsplatsen ger dagligen klienten stöd för att utföra arbetet, för att nå arbetsmålen och för att klara av samarbetet, framför allt om arbetstränarna inte dagligen deltar i klientens rehabilitering.

Arbetstränarna utreder även eventuella **stödåtgärder** för att klienten ska klara av sitt arbete. De kommer överens med klienten om förfarandena och arbetsfördelningen då man med en representant för arbetsplatsen tar upp till diskussion om rehabiliteringen ska fortsätta eller om klienten eventuellt har möjlighet att få arbete på arbetsplatsen.

På arbetsplatsen förs **ett inledande samtal**, där åtminstone klienten, en representant för arbetsplatsen och arbetsparet eller den personliga handledaren deltar. Under det inledande samtalet kommer man överens om hur mycket och vilken typ av stöd arbetstränarna ska ge klienten under den tid som klientens arbete pågår och hur stödet ska inriktas då klienten bekantar sig med de anställda på arbetsplatsen, får introduktion i arbetet, utför arbetet, agerar tillsammans med andra på arbetsplatsen och då man bedömer den yrkesmässiga utvecklingen. Arbetstränarna anpassar stödet efter klientens, arbetsplatsens och de anställdas behov, förväntningar och resurser.

Om klienten själv önskar föra det inledande samtalet med en representant för arbetsplatsen **utan** att arbetstränarna är med, ska den personliga handledaren försäkra sig om att klienten kan förmedla information till representanten för arbetsplatsen om hur rehabiliteringen genomförs samt ge den personliga handledarens kontaktuppgifter. Den personliga handledaren ska också försäkra sig om att klienten och representanten för arbetsplatsen känner till målet för klientens rehabilitering så att rehabiliteringen kan genomföras enligt planen.

Avtal som gäller en extern arbetsplats

- Vid **arbetsprövning** ingår klienten, arbetsgivaren och arbetstränaren ett **avtal om arbetsprövning**.

- Vid **arbetsträning** ingår klienten, arbetsgivaren och arbetstränaren ett **avtal om arbetspraktik**.
- För **lönearbete** ingår klienten och arbetsgivaren ett skriftligt **arbetsavtal**.

Om man inte kan komma överens med en arbetsplats om att klienten ska börja arbeta där, fortsätter arbetstränarna och klienten med arbetssökningen. Om man inte hittar en extern arbetsplats för klienten övergår man till faserna med avslutning och uppföljning av rehabiliteringen.

I undantagsfall kan arbetssökning sättas in också senare under rehabiliteringens gång, t.ex. om klienten av grundad anledning byter arbetsplats under rehabiliteringstiden. Då ska serviceproducenten förklara för FPA varför klienten behöver en ny fas med arbetssökning.

Fasen med att söka en extern arbetsplats kan genomföras i grupp i situationer där man

- fördjupar sig i resultatnriktad och innovativ arbetssökning
- gör upp handlingar för arbetssökning
- övar sig på arbetsintervjusituationer
- gör besök på arbetsplatser och har möten med arbetsgivare
- fördjupar sig i hur det är att verka som företagare eller yrkesutövare.

Distansarbete

Vid arbetsprövning finns det i regel **inte** någon möjlighet att arbeta på distans. Om distansarbete hör till arbetets natur kan emellertid klientens arbetsprövning delvis genomföras på distans.

Vid arbetsträning kan arbetspraktiken helt eller delvis genomföras som distansarbete. Detta kan komma i fråga exempelvis då klientens fortsatta mål är att arbeta som självständig företagare **eller** då arbetet på grund av arbetets natur kan utföras självständigt hemma.

Arbetstränarna ska ge klienten **lika mycket stöd** vid arbetspraktik som genomförs på distans som vid arbetspraktik där klienten fysiskt befinner sig på arbetsplatsen.

Om klienten genomför arbetspraktik som **distansarbete i hemmet**, kontaktar arbetstränarna i regel klienten genom **videosamtal**.

Observera: Om klienten genomför **hela** arbetsträningen som **distansarbete i hemmet**, är det möjligt att genomföra alla de arbetsplatsbesök som anges i servicebeskrivningen i form av videosamtal.

Arbetstränarna kan också göra hembesök hos klienten utifrån vad klientens situation och behov kräver och enligt överenskommelse med klienten.

Arbetsprövning i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning

Arbetsprövningen kan genomföras i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning, **om ingen** extern arbetsprövningsplats **hittas** för klienten och serviceproducenten har en lokal som är lämplig med tanke på klientens rehabiliteringsbehov.

Till de arbetsuppgifter som kan utföras i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning hör bland annat sedvanligt

- kontorsarbete
- IT-arbete
- köksarbete
- trädgårdsarbete

- städarbete
- metallarbete.

Arbetsuppgifterna, arbetsförhållandena och de arbetsredskap som används ska motsvara målen för rehabiliteringen på samma sätt som vid arbete på externa arbetsplatser. Serviceproducentens personal måste också ha den kompetens som krävs för att handleda klienten i olika arbetsuppgifter.

Observera: Arbetstränarna och klienten ska tillsammans aktivt försöka hitta en arbetsprövningsplats för klienten på en **extern arbetsplats**, även om klientens arbetsprövning redan har inletts i serviceproducentens lokaler.

Stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet

Fasen med **stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet** genomförs då klienten har en plats för arbetsprövning, arbetspraktik, lönearbete eller förvärvsarbete.

Fasen med **stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet** utgör en central del av klientens rehabiliteringsprocess. Den här fasen kräver att arbetstränarna, i synnerhet klientens personliga handledare, har sådan kunskap om samarbete med arbetsplatser att klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan kan säkerställas.

Fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet genomförs med beaktande av klientens individuella rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmål.

Åtgärder i fasen med stöd i arbetet

Arbetstränarna ska reservera tillräckligt med tid för att **stödja klienten i arbetet**. I stödet i arbetet ska man lägga vikt vid att klienten kan ta till sig sin nya roll som arbetstagare, arbeta på arbetsplatsen i enlighet med kraven på yrkesfärdigheter, utvecklas yrkesmässigt och nå de mål som satts upp för rehabiliteringen. Dessutom ska klienten ges stöd att identifiera de situationer där han eller hon behöver stöd av exempelvis arbetsplatsens kontaktperson, chefen eller sina arbetskamrater.

Arbetstränarna och klienten hör sig tillsammans för hos arbetsgivaren om möjligheterna att **anpassa** de arbetsuppgifter som planerats för klienten. I planeringen ska man beakta bland annat klientens arbets- och funktionsförmåga och resurser, de mål som satts upp för arbetet samt arbetsplatsens behov av information och stöd.

Till **arbetstränarnas** uppgifter hör att **erbjuda arbetsgivaren information** om de ekonomiska förmåner som står till buds och som arbetsgivaren har rätt till i samband med sysselsättningen av klienten. Arbetstränarna kommer också överens med klienten och arbetsgivaren om på vilket sätt arbetsgivaren ska följa och utvärdera hur klientens rehabilitering framskrider på arbetsplatsen och hur väl man nått de mål som satts upp.

Arbetstränarna ska också **uppmuntra** klienten att interagera med de anställda på arbetsplatsen, t.ex. under pauser och personalsammankomster på arbetsplatsen samt vid gemensamma evenemang utanför arbetstiden.

Den personliga handledaren/arbetstränarna ska genomföra de besök på klientens arbetsplats som hör till fasen med stöd i arbetet **på det sätt som anges i servicebeskrivningen**.

Dessutom kan arbetstränarna vid behov kontakta klienten eller arbetsgivaren per telefon, genom videosamtal eller per e-post.

Den personliga handledaren/arbetstränarna kan träffa klienten och arbetsgivaren också någon annanstans än på arbetsplatsen, om det på grund av exempelvis geografiska avstånd inte är ändamålsenligt att besöka arbetsplatsen.

Den personliga handledaren/arbetstränarna ska också regelbundet kontrollera med klienten och aktörerna på arbetsplatsen att omfattningen av stödet till klienten och sättet att ge stöd är tillräckliga för klienten och arbetsplatsen samt att det stöd som ges är nyttigt och effektivt och passar in i kulturen på arbetsplatsen.

Klienten kan byta extern arbetsplats av grundad anledning, t.ex. om det under rehabiliteringens gång visar sig att branschen eller arbetsplatsen inte lämpar sig för klienten.

Då utreder den personliga handledaren/arbetstränarna situationen och hjälper vid behov klienten att snarast möjligt hitta en ny och lämpligare arbetsplats. I sådana situationer görs vid behov ett tillfälligt avbrott i klientens rehabilitering.

Hälso- och sjukvård för klienten under rehabiliteringen

Under tiden med stöd i arbetet eller rehabilitering kan klienten behöva en bedömning eller ett ställningstagande av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Då ska klienten och arbetstränarna i första hand bedriva nätverksarbete med klientens vårdenhet och sådana sakkunniga inom hälso- och sjukvården som klienten är bekant med sedan tidigare.

Om klienten har ett löneavtal eller ett avtal om förvärvsarbete och tillgång till företagshälsovårdstjänster, ska han eller hon uppmanas att i första hand vända sig till företagshälsovården.

Utvärderingssamtal

Under **klientens** tid i arbete ska den personliga handledaren, representanten för arbetsplatsen och andra behövliga aktörer regelbundet föra **utvärderingssamtal** på klientens arbetsplats. Avsikten med samtalen är att utvärdera hur rehabiliteringen framskrider, hur arbetet löper på arbetsplatsen och hur väl man nått målen för rehabiliteringen.

Under utvärderingssamtalen går man igenom

- eventuella förändringar i klientens situation och behov av stöd från arbetstränaren
- klientens yrkesmässiga styrkor och eventuella utvecklingsbehov
- vilka möjligheter till yrkesmässig utveckling arbetsplatsen kan erbjuda klienten
- betydelsen av klientens arbetsinsats

- nyttan av samarbete samt goda resultat som man nått på arbetsplatsen.

Den personliga handledaren kommer på förhand överens med klienten och representanten för arbetsplatsen om hur ofta, på vilket sätt och var utvärderingssamtalen kommer att föras. Ett utvärderingssamtal ska **alltid föras i situationer där** klienten är på väg att avsluta sitt arbete på arbetsplatsen, av motiverat skäl byter arbetsplats eller ansöker om att FPA ska fatta beslut om förlängning av arbetsträningen.

Det man kommit överens om under utvärderingssamtalen ska antecknas i klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan.

Stegvis nedtrappning av stödet

Under nedtrappningen av stödet stärker arbetstränarna klientens självständiga grepp om arbetet och minskar stödet till klienten, arbetsplatsen och de anställda på arbetsplatsen så att arbetstränarnas stöd inte längre behövs.

För nedtrappningen av stödet används en del av de rehabiliteringsdagar som har avsatts för stöd i arbetet. Detta ska göras i överenskommelse med klienten och en representant för arbetsplatsen.

Fasen med **stegvis nedtrappning av stödet** kan genomföras **i grupp** i situationer där man diskuterar

- arbetsgivarens och arbetstagarens ansvar
- vilka stödåtgärder och ekonomiska förmåner som står till buds i samband med sysselsättning.

6.3 Avslutning och uppföljning av rehabiliteringen

Avslutning av rehabiliteringen

Klienten, den personliga handledaren/arbetstränarna och en representant för arbetsplatsen kommer tillsammans överens om när det är dags att avsluta klientens rehabilitering. Fasen med avslutning av rehabiliteringen genomförs i slutet av klientens rehabilitering efter fasen med stöd i arbetet och stegvis nedtrappning av stödet.

Rehabiliteringen avslutas när

- klienten har nått sina mål för rehabiliteringen
- klienten och arbetstränarna inte har hittat en extern arbetsplats för klienten
- klientens totala rehabiliteringstid har uppnåtts
- det inte längre är ändamålsenligt att fortsätta med rehabiliteringen.

För avslutningen av rehabiliteringen sammanställer den personliga handledaren de viktigaste observationerna och slutsatserna om klientens rehabilitering. Han eller hon intervjuar representanten för arbetsplatsen och vid behov andra som deltagit i nätverksarbetet, om de inte deltar i det avslutande samtalet.

Avslutande samtal

I det avslutande samtalet deltar åtminstone klienten och den personliga handledaren.

Under det avslutande samtalet utvärderas

- hur väl målen för klientens rehabilitering har nåtts
- vilken nytta klienten har haft av rehabiliteringen
- hur klienten har utvecklats yrkesmässigt under rehabiliteringen
- stödet från arbetstränarna och hur ändamålsenligt det varit.

Under det avslutande samtalet kommer man också överens om tidpunkterna för uppföljningen av klientens rehabilitering. Dessutom formulerar klienten tillsammans med den personliga handledaren mål som gäller åtminstone fram till uppföljningsfasen och som ska hjälpa klienten att stanna kvar i arbetslivet eller att få ett arbete.

Under det avslutande samtalet ska den personliga handledaren höra sig för med klienten om vilken typ av stöd klienten behöver för att nå sina mål samt utse de personer som behövs med tanke på måluppfyllelsen.

Den personliga handledaren och klienten ska **dessutom** tillsammans gå igenom

- det som ska skrivas in i den sysselsättningsinriktade yrkesplanen och rehabiliteringsrapporten
- de olika arbetsskedena i rehabiliteringen
- om yrkesplanen behöver kompletteras
- hur rehabiliteringen har framskridit steg för steg.

Särskild vikt ska läggas vid att klienten hittar lösningar på utmanande situationer och vid klientens egen insats i rehabiliteringsprocessen.

Observera: Om det när arbetsprövningen avslutas visar sig att klienten ännu behöver fortsätta med arbetsträning, genomförs fasen med avslutning av rehabiliteringen på nytt i slutet av arbetsträningen. I sådana fall ska serviceproducenten i klientens rehabiliteringsrapport motivera för FPA varför klienten behöver fortsätta med arbetsträning.

Det avslutande samtalet kan genomföras i grupp i situationer där man på allmän nivå samtalar om

- vilken betydelse arbetstränarnas stöd har haft för rehabiliteringen
- sådant som hjälper klienten att kunna stanna kvar i arbetet eller att få ett arbete.

Rehabiliteringsrapport

Efter det avslutande samtalet sammanställer den personliga handledaren klientens **rehabiliteringsrapport** och skickar den till klienten och FPA **inom 2 veckor** efter att rehabiliteringen avslutats. Med samtycke av klienten skickas rehabiliteringsrapporten också till vårdenheten eller till dem som deltagit i nätverksarbetet.

Arbetstränaren ska reservera tillräckligt med tid för att sammanställa klientens rehabiliteringsrapport.

Rehabiliteringsrapporten ska innehålla följande uppgifter:

- klientens behov av professionellt stöd och hur stödet har sett ut (t.ex. en beskrivning av behovet av lättare/intensifierat stöd, antalet besök på arbetsplatsen och hur besöken har genomförts)
- hur arbetsökningen har genomförts och vilket slag av stöd klienten har fått för arbetsökningen
  - beskriv närmare t.ex. vilket slag av och hur många arbetsplatser man har försökt hitta för klienten
- på vilka sätt arbetstränarna har stött/bidragit till att förbättra klientens färdigheter att klara av arbetet
- vilken nytta klienten har haft av rehabiliteringen
- hur väl målen för klientens rehabilitering har nåtts och hur klienten har utvecklats yrkesmässigt
- nätverksarbetet under klientens rehabilitering och dess innehåll (med vem, hur och varför nätverksarbete har bedrivits eller motiveringar för avsaknad av nätverksarbete)
- orsakerna till ett eventuellt byte av arbetsplats

- eventuella undantagssituationer som uppkommit under klientens rehabilitering och åtgärder i anslutning till dessa, exempelvis
  - att rehabiliteringen har inletts senare än planerat
  - att rehabiliteringen har avbrutits och klienten har hänvisats till andra tjänster
  - att flexibilitet har tillämpats i fråga om klientens rehabiliteringsdagar samt motiveringarna för detta
  - att klientens rehabilitering tillfälligt har avbrutits samt motiveringarna för detta
  - att fasen med stöd i arbetet har genomförts i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning
- ansökan om fortsatt rehabilitering för klienten samt motiveringarna för detta
- frivilliga mät- och utvärderingsmetoder som använts vid rehabiliteringen och resultaten av dem.

Observera:

- Serviceproducenten ska i rehabiliteringsrapporten beskriva det ovannämnda ur såväl klientens, arbetstränarens som arbetsplatsens perspektiv.
- Till rehabiliteringsrapporten fogas klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan, som den personliga handledaren och klienten tillsammans har granskat, utvärderat och uppdaterat regelbundet under hela rehabiliteringstiden.

Klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan ska innehålla följande:

- målen för klientens rehabilitering

- en beskrivning av klientens och arbetstränarnas arbete för att klienten ska nå målen för rehabiliteringen
- ansvarsfördelningen mellan klienten och arbetstränarna i rehabiliteringsarbetet, exempelvis i fråga om
  - innehållet i de rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt och uppföljningen av dem
  - besök på arbetsplatser i regionen
  - kontakter med arbetsgivare
  - sändande av arbetsansökningar
  - den tid som i serviceproducentens lokal för arbetsprövning har använts för att försöka hitta en extern arbetsplats
- en uttömmande beskrivning av klientens stödbehov och dess omfattning
- tidtabellen för rehabiliteringen och tidpunkterna för granskning av hur rehabiliteringen framskrider samt de åtgärder man kommit överens om i utvärderingssamtalen
- de mål fram till uppföljningen som klienten formulerat vid det avslutande samtalet
- uppgifter om de kontaktpersoner som behövs med tanke på måluppfyllelsen
- det planerade sättet att genomföra uppföljningen med innehåll och tidtabell.

Observera: Blanketten Mina mål ska fogas till den sysselsättningsinriktade yrkesplanen.

Uppföljning av rehabiliteringen

I slutet av klientens **rehabilitering** genomförs **2 uppföljningar**. Under uppföljningarna utvärderar klienten och arbetsparet/den personliga handledaren uppfyllelsen av de mål som formulerades för klientens rehabilitering under den avslutande fasen.

Den personliga handledaren vägleder klienterna i att

- under den första uppföljningen formulera mål åtminstone för de följande **3 månaderna**
- under den andra uppföljningen formulera mål åtminstone för **de därpå följande 3 månaderna**.

Vid målformuleringen ska man beakta det stöd som klienten behöver för att kunna stanna kvar i arbetet eller få ett arbete. Den personliga handledaren kommer tillsammans med klienten överens om vem eller vilken aktör som ska hjälpa klienten att nå sina mål efter den sista uppföljningen, då samarbetet mellan klienten och serviceproducenten upphör.

Observera:

Om det vid den första eller den andra uppföljningen visar sig att klienten har behov av att fortsätta med arbetsträning ska serviceproducenten genomföra uppföljningarna på nytt i slutet av arbetsträningen. Serviceproducenten ska i klientens rehabiliteringsrapport förklara för FPA varför uppföljningen genomförs på nytt.

Kort rehabiliteringsrapport

Serviceproducenten ska sammanställa en kort rehabiliteringsrapport både **efter den första och efter den andra uppföljningen** och skicka rapporterna till klienten och FPA. Med samtycke av klienten skickas rehabiliteringsrapporterna också till vårdenheten eller till dem som deltagit i nätverksarbetet.

En kort rehabiliteringsrapport ska innehålla följande:

- klientens aktuella situation och det stöd som klienten behöver för att kunna stanna kvar i arbetet eller få ett arbete
- kontaktuppgifter för de personer som efter klientens rehabilitering följer uppfyllelsen av målen för rehabiliteringen
- en utvärdering av rehabiliteringen och dess effekter, gjord av dem som deltagit i genomförandet av rehabiliteringen.

Till de korta rehabiliteringsrapporterna fogas **den sysselsättningsinriktade yrkesplanen**, som klienten och den personliga handledaren har **uppdaterat** tillsammans.

Närmare information: den allmänna delen/Rehabiliteringsrapport/avsnitt 5.7

7 Rehabiliteringsmetoder

I **rehabiliteringen** används på ett mångsidigt sätt **metoder som lämpar sig för yrkesinriktad rehabilitering**. Den yrkesutbildade personalen ska känna till och behärska även de centrala aktivitetsbaserade metoder som används för enskilda klienter. Serviceproducenten förutsätts ha kompetens, grundad på teori, metoder och etablerad praxis, att göra en övergripande bedömning av de faktorer som påverkat uppkomsten av klientens behov av rehabilitering. Serviceproducenten ska kunna använda sig av teorierna och metoderna vid genomförandet av rehabiliteringen. Arbetssättet ska vara sådant att hela den yrkesutbildade personalen kan tillämpa det på samma sätt.

Samtal

I **klientens** rehabilitering ingår **olika slags samtal** som stöder rehabiliteringen. Serviceproducenten ska försäkra sig om att klienten genom samtalen blir medveten om rehabiliteringstjänstens syfte, innehåll och mål. Som bakgrundsmaterial för samtalen kan man använda klientens sysselsättningsinriktade yrkesplan.

Serviceproducenten ska uppmuntra klienten att börja tillämpa goda erfarenheter och förfaranden i sin egen vardag. Under samtalen dryftar man klientens agentskap genom självupplevda eller allmänna situationer eller studiesituationer.

Serviceproducenten kan använda sig av ett motiverande arbetssätt i rådgivnings- och handledningsarbetet. Det är viktigt att klargöra klientens egna värderingar och mål, betydelsen av den eftersträvade förändringen samt vilka resurser som står till buds. Syftet med en motiverande intervju är att ta reda på hur sådana saker eller situationer som är viktiga för klienten får sin betydelse och på vilket sätt förändringen ingår i denna process. Vid planeringen av den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen ska serviceproducenten använda sig av det som kommit fram under samtalen.

Nätverksarbete

En del av den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen utgörs av **nätverksarbete**. Nätverksarbetet omfattar utbyte av multiprofessionell och sektorsövergripande sakkunskap, överläggningar, informationsutbyte, samtal om nyttiga åtgärder samt rådgivning och handledning som ges av sakkunniga.

I **nätverksarbetet** kombineras sakkunskapen hos de aktörer som klienten är i kontakt med. Detta främjar klientens möjligheter att få sysselsättning eller att börja studera, och stöder klienten i att nå de mål som formulerats för rehabiliteringen. Deltagarna i nätverksarbetet kan variera.

Nätverksöverläggning

I **en nätverksöverläggning** deltar klienten, den personliga handledaren/arbetstränarna och vid behov närstående till klienten samt andra behövliga aktörer.

Nätverksöverläggningar kan föras exempelvis vid serviceproducentens verksamhetsställe, på arbetsplatsen, på arbets- och näringsbyrå eller på någon annan lämplig plats.

Nätverksöverläggningar kan genomföras med t.ex.

- arbetsgivare

- arbets- och näringsbyrån
- rekryteringsföretag
- hälso- och sjukvården eller Navigatorerna, i situationer då det sker sådana väsentliga förändringar i klientens hälsotillstånd eller funktionsförmåga som försvårar klientens möjligheter till sysselsättning eller inverkar negativt på rehabiliteringen.

Observera: Nätverksöverläggningarna genomförs **utöver arbetsplatsbesöken**, och de kan inte ersätta de arbetsplatsbesök som anges i servicebeskrivningen.

Rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt

Syftet med rehabiliteringsdagar som **klienten** genomför självständigt är att stödja klienten i att agera självständigt för att främja sina möjligheter till sysselsättning och förbättra sina färdigheter att söka arbete.

Den personliga handledaren/arbetstränarna ska genom samtal med klienten försäkra sig om att **metoden lämpar sig för klienten**. Den personliga handledaren/arbetstränarna och klienten antecknar på förhand i den sysselsättningsinriktade yrkesplanen hur man planerar att genomföra innehållet i och uppföljningen av de rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt. Metoden ska stödja klienten i att nå målen för rehabiliteringen. Metoden **ska inte användas** om man bedömer att den inte lämpar sig för klienten.

Genomförande

Rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt kan förekomma endast i **det första beslutet om arbetsträning**.

- Det är fråga om **högst 10 rehabiliteringsdagar** som används enligt klientens individuella situation.

- **Den personliga handledaren** ska kontakta klienten **åtminstone en gång per dag under varje rehabiliteringsdag som klienten genomför självständigt**. Under dagarna i fråga ska den personliga handledaren också vara anträffbar för klienten per e-post eller telefon.

Under rehabiliteringsdagar som genomförs självständigt kan klienten exempelvis

- skriva arbetsansökningar och öva sig i att söka arbete
- kontakta arbetsplatser och ta reda på uppgifter om lediga arbetsplatser
- ta reda på vilka hjälpmedel som behövs i arbetet
- sätta sig in i stödmetoderna för sysselsättning och besöka arbets- och näringsbyrån.

Under rehabiliteringsdagar som klienten genomför självständigt bedriver den personliga handledaren/arbetstränarna behövligt nätverksarbete och försöker samtidigt aktivt hitta externa arbetsplatser där klienten kan få en plats för arbetsprövning, arbetspraktik, lönearbete eller förvärvsarbete.

Rehabiliteringsdagbok

Med hjälp av en **rehabiliteringsdagbok** kan klienten skapa sig en uppfattning om hur den egna rehabiliterings- och sysselsättningsprocessen framskrider och hur väl målen för rehabiliteringen har nåtts.

Den personliga handledaren/arbetstränarna och klienten diskuterar användningen av en rehabiliteringsdagbok, vad en rehabiliteringsdagbok kan innehålla och vilket mervärde den tillför rehabiliteringen och träningen.

En rehabiliteringsdagbok kan användas exempelvis

- i samband med introduktionen i arbetet

- när klienten lär sig arbetet
- i samband med bedömningen och utvecklingen av arbetsfärdigheterna
- i samband med bedömningen av arbetsförmågan och arbetets lämplighet
- när klienten formulerar egna mål
- i situationer där man trots försök inte hittar en önskad arbetsplats för klienten.

Den personliga handledaren/arbetstränarna instruerar klienten i att fylla i rehabiliteringsdagboken på det sätt som passar klienten bäst. Regelbundna samtal ska också föras med klienten om de tankar som klienten skrivit ner i rehabiliteringsdagboken.

Under rehabiliteringsdagen ska tillräckligt med tid reserveras för klienten att utvärdera hur rehabiliteringen framskrider, att anteckna det han eller hon lärt sig under rehabiliteringen och att utveckla det egna arbetet.

Gruppverksamhet

Serviceproducenten kan också ordna rehabilitering i grupp för klienten, såsom beskrivits i avsnitten om de olika tjänsterna inom den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen. Den personliga handledaren ska försäkra sig om att klienten upplever att gruppverksamhet lämpar sig för honom eller henne och främjar den egna rehabiliteringen.

Vid grupprehabilitering får klienten möjlighet att utbyta kunskaper och goda inlärningserfarenheter i en grupp där medlemmarna har likartade behov av och mål för sin rehabilitering och befinner sig i ungefär samma livssituation eller åldersskede. Serviceproducenten ska beakta eventuella särskilda behov i anslutning till klientens deltagande i grupprehabilitering. Det kan exempelvis handla om nervositet, svårigheter med kommunikation och förståelse eller om klientens behov av hjälpmedel.

Serviceproducenten sätter ihop en lämplig grupp av FPA-klienter som får sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabilitering. En grupp kan bestå av **högst 20 personer**.

Grupprehabilitering genomförs av **1–2 arbetstränare**. Vid genomförandet kan företrädare för olika yrkesområden anlitas utifrån klienternas behov.

Uppgifter mellan perioderna

Serviceproducenten kan använda uppgifter mellan perioderna som rehabiliteringsmetod enligt klientens individuella situation och behov (exempelvis om man inte hittar någon sådan extern arbetsplats som önskas). Den personliga handledaren/arbetstränarna och klienten kommer överens om och planerar tillsammans innehållet i uppgifterna mellan perioderna. Den personliga handledaren/arbetstränarna instruerar klienten i hur uppgifterna ska genomföras **och** antecknas i dagboken **samt** går igenom uppgifterna **och** erfarenheterna tillsammans med klienten.

8 Utvärdering

Utvärderingen av **klientens** rehabilitering ska basera sig på en övergripande, ändamålsenlig och tillförlitlig bedömning. Utvärderingen görs av arbetsparet i samråd med klienten under hela den tid som klientens rehabilitering pågår.

Den övergripande utvärderingen av klientens rehabilitering ska med ICF-klassifikationen som referensram innehålla bedömning och uppföljning av de olika delområdena av klientens funktionsförmåga och delaktighet samt de personliga faktorerna och omgivningsfaktorerna. Vid utvärderingen beaktas klientens egen uppfattning om sin funktionsförmåga och förändringarna i den.

Serviceproducenten ska genomföra rehabiliteringen på ett sådant sätt att klienten

- får information om och förstår betydelsen av utvärderingen och de metoder som används vid den

- kan lita på att de bedömningsmetoder som används är trygga, adekvata och ändamålsenliga och att den personal som använder metoderna har fått utbildning i hur de ska användas och hur resultaten ska tolkas.

Mätinstrument som ska användas vid rehabiliteringen

Obligatoriska mätinstrument

- **GAS-metoden** (Goal Attainment Scaling, Mina mål)
  - resultaten används för att skapa en helhetsbild av klientens funktionsförmåga och för planeringen av behövliga rehabiliteringsåtgärder
  - närmare information: [GAS-metoden \(fpa.fi\)](https://www.fpa.fi/gas)
- **Instrument för att mäta livskvalitet: WHOQOL-BREF**
  - resultaten utnyttjas vid bedömningen och uppföljningen av klientens livskvalitet
  - genomförs under faserna då rehabiliteringen planeras och avslutas samt under den sista uppföljningen
  - närmare information: [WHOQOL-BREF \(thl.fi\)](https://www.thl.fi/whoqol-bref)
- **Frågor om arbetsförmågan:**
  - genomförs under faserna då klientens rehabilitering planeras och avslutas samt under den sista uppföljningen
  - serviceproducentens frågor: genomförs när rehabiliteringen avslutas
  - blankett AKV1r, närmare information: www.fpa.fi/blanketter

Frivilliga mätinstrument

Mät- och utvärderingsmetoder som hänför sig till exempelvis **yrkesvägledning, yrkesmässig utveckling och arbete i olika yrken** är frivilliga att använda.

Observera: Samtliga utvärderingsresultat ska gås igenom med klienten och utnyttjas då klientens rehabilitering planeras och målen formuleras. De utvärderingsresultat som fås under den avslutande fasen av klientens rehabilitering stöder särskilt upprättandet av fortsatta planer i anslutning till rehabiliteringen.

Serviceproducenten

- ska anteckna de utvärderingsmetoder som använts och resultaten av dem i klientens rehabiliteringsrapport
- ska till FPA lämna in klientspecifika uppgifter om uppmätta resultat för rapporteringen om rehabiliteringens effekter. Närmare information: www.fpa.fi/utvardering_av_rehabiliteringens_effekter

Närmare information: den allmänna delen/kapitel 12 Rapportering av rehabiliteringens effekter

9 Personal

9.1 Arbetspar

Den sysselsättningsfrämjande yrkesinriktade rehabiliteringen ska genomföras av ett arbetspar som

- ansvarar för genomförandet av alla delområden som ingår i rehabiliteringshelheten
- genomför rehabiliteringen tillsammans med klienten
- deltar i genomförandet av klientens rehabilitering på det sätt som servicebeskrivningen förutsätter.

Arbetsparet ska bestå av följande två (2) yrkesutbildade personer:

- **en första arbetstränare** som är
  - företagsfysioterapeut
  - ergoterapeut
  - sjukskötare
  - psykolog
  - socionom (YH)
  - socialarbetare
  - rehabiliteringsledare (YH) eller magister i samhällsvetenskaper (huvudämne rehabiliteringsvetenskap)
- **en andra arbetstränare** som har
  - minst yrkesinriktad grundexamen

Närmare information: den allmänna delen/Bilaga1: Yrkes- och uppgiftsbeteckningar

Observera:

- Arbetstränarna ska representera olika yrkesgrupper.
- Arbetstränarna ska komplettera varandra vad gäller kunskaper och färdigheter, och de ansvarar tillsammans för genomförandet av rehabiliteringen.

Krav på erfarenhet för arbetsparet

Båda parterna i **arbetsparet** ska **under de senaste 10 åren** ha utfört **minst 1 500 timmar** sådant arbete (cirka 10 månaders heltidsarbete) som hänför sig till arbetsträning, arbetslivsinriktad rehabilitering och arbetslivshandledning.

Arbetstränarnas arbetserfarenhet kan ha förvärvats exempelvis inom

- yrkesinriktad rehabilitering
- stödtjänster inom social rehabilitering
- stödtjänster för sysselsättning
- sysselsättningsprojekt
- enheter för specialsysselsättning
- rekryteringsföretag
- offentliga arbetsförmedlingstjänster
- företagshälsovård
- föreningar
- läroanstalter.

9.2 Personlig handledare

Den ena arbetstränaren fungerar som klientens **personliga handledare** och **kontaktperson** och ska i enlighet med sin yrkesroll

- handleda klienten och ge honom eller henne råd under hela rehabiliteringstiden
- sköta kontakterna med klienten och behövliga aktörer

- ansvara för att de gemensamma överläggningar som förs i ärenden som gäller klienten samordnas och dokumenteras
- följa upp genomförandet av rehabiliteringen samt måluppfyllelsen tillsammans med klienten
- kontakta FPA, om klientens rehabiliteringsprocess riskerar att avbrytas, om det sker förändringar i klientens situation eller om tjänsten inte kan genomföras på det sätt som anges i servicebeskrivningen.

Antal klienter per arbetstränare

- **En arbetstränare kan ha sammanlagt högst 40 klienter.**
  - En arbetstränare kan i rollen som **personlig handledare ha högst 20 klienter åt gången**, och har då **huvudansvaret** för att rehabiliteringsprocessen genomförs och framskrider för dessa klienter.
  - **Utöver det** kan arbetstränaren medverka i rehabiliteringsprocessen för **högst 20 klienter** som den ena parten i ett arbetspar, där den andra parten fungerar som personlig handledare.

10 Serviceproducentens lokaler

Serviceproducenten genomför de individuella mötena och gruppmötena för klienterna vid sitt verksamhetsställe.

Vid verksamhetsstället ska det finnas lokaler som är trygga och lämpar sig för målgruppen och där det finns

- minst två separata rum (rum för individuellt arbete och grupparbete)
- allmänna utrymmen (inklusive vilrum)
- dator och internetanslutning.

10.1 Inkvartering

Serviceproducenten ska ordna inkvartering för klienten under rehabiliteringen, om det behövs på grund av t.ex. klientens individuella behov eller långa resor och/eller besvär-
liga trafikförbindelser. Inkvartering kan ordnas när klientens rehabilitering genomförs
**vid serviceproducentens verksamhetsställe eller i serviceproducentens lokaler
för arbetsprövning.**

Observera: Inkvarteringsmöjligheten **gäller inte klienter** vars rehabilitering genomförs på externa arbetsplatser eller på arbetsplatser som kan jämföras med externa arbetsplatser (t.ex. arbetsverkstäder, arbetscentraler, arbetsavdelningar, sysselsättningsenheter, sysselsättningsprojekt, arbetsandelslag och motsvarande arbetsplatser).

Hur inkvarteringen ska ordnas

Serviceproducenten ska ordna inkvarteringen i sina lokaler **eller** i en separat lägenhet **eller** inkvarteringsrörelse som ligger någon annanstans än **vid serviceproducentens verksamhetsställe**. Klienternas särskilda behov ska beaktas i inkvarteringsarrangemangen.

Under rehabiliteringen och då en klient anländer dagen innan rehabiliteringen inleds ska man också beakta **de särskilda behov** som **personer under 18 år** har i fråga om inkvartering, jour och fritidsprogram.

Närmare information: den allmänna delen/kapitel 10 Inkvartering och måltider

Inkvartering ordnas under vardagar och vid behov under veckoslut, och den omfattar helpension.

Närmare information: den allmänna delen/Inkvartering och måltider samt Klientssäkerhet

11 Måltider

Under rehabiliteringstiden ska serviceproducenten ordna klientens måltider antingen

- vid serviceproducentens verksamhetsställe eller
- i en separat matsal som serviceproducenten ordnar och som ligger högst 500 meter från serviceproducentens verksamhetsställe.

Observera:

- Om klienten inte kan förflytta sig till en separat matsal som serviceproducenten har ordnat, ska klienten få sina måltider levererade till serviceproducentens verksamhetsställe.
- Serviceproducenten ska se till att klienten får det belopp som FPA fastställt som pris för måltiderna (kost i öppen vård), om
  - serviceproducenten inte kan ordna måltiderna i serviceproducentens lokaler för arbetsprövning eller på en extern arbetsplats där klientens rehabilitering genomförs
  - klienten följer en specialdiet. Klienten ska tillfrågas om eventuella behov av specialdiet på förhand i samband med förhandskontakten eller senast då rehabiliteringen inleds.

Närmare information: den allmänna delen/Kost och måltider

Bilaga 1: Verksamheten styrs av lagar

Serviceproducenten ska vid genomförandet av rehabiliteringen iaktta den lagstiftning samt de myndighetsbestämmelser och myndighetsanvisningar som är förpliktande för serviceproducenten. Serviceproducenten ska bland annat iaktta följande lagar till den del de gäller den rehabiliteringstjänst som tillhandahålls:

- lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005)
- lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990)
- lagen om privat socialservice (922/2011)
- lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006)
- lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002)
- lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994)
- lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)
- statsrådets förordning om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)
- lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992)
- social- och hälsovårdsministeriets förordning om journalhandlingar (298/2009)
- lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007)

- patientförsäkringslagen (2019/948) (träder i kraft 1.1.2021)
- språklagen (423/2003)
- samiska språklagen (1086/2003)
- lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010)
- EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679)
- dataskyddslagen (1050/2018)
- lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009)
- konsument säkerhetslagen (920/2011)
- lagen om skydd i arbete (738/2002)
- räddningslagen (379/2011)
- statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011)
- lagen om produkter och utrustning för hälso- och sjukvård (629/2010)

Servicebeskrivning för serviceproducenter
Allmän del
Sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering

1.1.2021

Innehåll

1	Allmänna principer	3
2	Ordlista för rehabiliteringen	8
3	Klientens rättigheter och skyldigheter	11
4	Rehabiliteringsformer och typ av rehabilitering	12
5	Genomförande av rehabiliteringen	13
6	Dokumentation	22
7	Personal	23
8	Tolkning	24
9	Lokaler och utrustning	26
10	Inkvartering och måltider	29
11	Kvalitetsarbete och uppföljning	33
12	Rapportering av rehabiliteringens effekter	35
13	Klientsäkerhet	37
14	Marknadsföring av rehabiliteringen	41
15	FPA:s uppgifter	42
16	Fakturering och betalning av rehabiliteringskostnader	45
17	Kvalitetsrevision	46
18	Information och intressentgruppssamarbete	46
	Bilaga 1: Yrkes- och uppgiftsbeteckningar	48

1 Allmänna principer

Folkpensionsanstalten (**FPA**) ordnar och ersätter rehabiliteringstjänster med stöd av lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (nedan lagen om FPA-rehabilitering) och säkerställer kvaliteten på dem. I FPA:s servicebeskrivningar för rehabilitering anges kvalitetskraven för den rehabilitering som ordnas av FPA.

FPA:s servicebeskrivningar för rehabilitering består av två delar: **en allmän del** och **en del som gäller rehabiliteringstjänsten** (nedan **servicebeskrivning för rehabiliteringstjänsten**). Delarna kompletterar varandra och båda två ska tillämpas när FPA-rehabilitering genomförs. I fråga om preciseringarna ska serviceproducenten alltid tillämpa förfarandet enligt servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten.

Servicebeskrivningarna för rehabilitering är bindande för serviceproducenten såsom en del av avtalet mellan FPA och serviceproducenten.

Serviceproducenten ska se till att FPA:s servicebeskrivning för rehabiliteringen och uppgifter om patientombudsmannen finns framlagda på en synlig plats under rehabiliteringen så att klienterna kan läsa dem.

1.1 Servicebeskrivningarnas giltighetstid

Giltighetstiden för **FPA:s** servicebeskrivning följer avtalsperioden för rehabiliteringstjänsten i fråga och servicebeskrivningen **gäller från 1.1.2021**.

1.2 Servicebeskrivningens syfte och innehåll

I FPA:s servicebeskrivning definieras kvalitetskraven för rehabilitering som ordnas av FPA.

Serviceproducentens uppgift är att

- genomföra rehabiliteringen för klienten i enlighet med servicebeskrivningen
- sträva efter att klientens rehabilitering ska ge största möjliga nytta och effekt

- säkerställa att klientens rättigheter tillgodoses och att rehabiliteringen håller hög kvalitet.

1.3 God rehabiliteringspraxis

God rehabiliteringspraxis grundar sig på vetenskaplig evidens gällande rehabilitering och på empiriskt grundade metoder som är allmänt godkända och etablerade inom den rehabilitering som ordnas av FPA och den offentliga hälso- och sjukvården. God rehabiliteringspraxis beskrivs i boken *Hyvän kuntoutuskäytännön perusta*.¹

Som **referensram för rehabiliteringen** används ICF (WHO:s internationella klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa). Man ska utgå från ICF i alla faser av klientens rehabilitering; vid formuleringen av mål, vid planeringen av innehållet, vid genomförandet och vid utvärderingen av resultatet. Serviceproducenten ska säkerställa att personalen har en gemensam syn på hur klientens individuella livssituation och miljö ska kartläggas och beaktas på ett helhetsbetonat sätt. [Närmare information om referensramen ICF \(thl.fi\)](#).

Rehabiliteringen ska basera sig på en plan som klienten och serviceproducenten gemensamt utarbetat utifrån rehabiliteringsmålen och på kontinuerlig utvärdering av framstegen. Serviceproducenten hjälper klienten att identifiera sina förändringsbehov och att med hjälp av GAS-metoden (Goal Attainment Scaling) formulera realistiska mål som är relevanta för klienten själv.

1.4 Arbetstränarnas samarbete

Serviceproducenten genomför klientens rehabilitering med hjälp av ett sakkunnigt arbetspar som fungerar som arbetstränare.

Den centrala utgångspunkten för **arbetsparets arbete** är

---

¹ Paltamaa J., Karhula M, Suomela-Markkanen T., Autti-Rämö I., red. Hyvän kuntoutuskäytännön perusta. Käytännön ja tutkimustiedon analyysistä suosituksiin vaikeavammaisen kuntoutuksen kehittämishankkeessa. Helsingfors: FPA, 2011. Del V, kapitel 17.

- kundfokusering
- förenad kunskap om klienten och olika perspektiv
- samarbete i aktiv växelverkan
- beaktande och utnyttjande av olika nätverk.

1.5 Aktörer som deltar i klientens yrkesinriktade rehabiliteringsprocess

Klienten

- ansöker om rehabilitering hos FPA
- deltar i rehabiliteringen som en aktiv och jämbördig aktör.

Den vårdansvariga aktören

- skriver ett läkarutlåtande som innehåller en beskrivning av klientens funktionsförmåga, en bedömning av rehabiliteringsbehovet samt rehabiliteringsmålen
- följer upp och stöder klientens rehabilitering samt samarbetar med andra aktörer.

FPA

- meddelar ett rehabiliteringsbeslut
- ersätter kostnaderna för rehabiliteringen
- följer upp genomförandet av rehabiliteringen
- samarbetar vid behov med klienten, vårdenheten, serviceproducenten och andra aktörer

- hänvisar vid behov klienten till andra behövliga tjänster (t.ex. efter slutförd eller avbruten rehabilitering)

Serviceproducenten

- genomför rehabiliteringen multiprofessionellt, med god kvalitet och med klienten i fokus i enlighet med principerna för god rehabiliteringspraxis och de individuella rehabiliteringsmål som formulerats för klienten
- samarbetar med de aktörer som ingår i klientens vardag och andra nätverksaktörer

En nätverksaktör

- är en yrkesutbildad person eller t.ex. en närstående till klienten som på ett eller annat sätt är delaktig i klientens ärenden
- deltar utifrån sin roll i nätverksarbetet för att främja klientens rehabilitering
  - t.ex. serviceproducenten, socialväsendet, hälso- och sjukvården, arbets- och näringsväsendet, undervisningsväsendet, yrkesutbildade personer som arbetar med unga samt andra aktörer

1.6 Behandling av klientens personuppgifter

Behandling av **klientens** personuppgifter avser exempelvis insamling, förvaring, användning, överföring och utlämnande av personuppgifterna. Vid behandlingen av personuppgifter ska principerna för datasekretess enligt dataskyddslagstiftningen tillämpas och skyldigheterna enligt dataskyddsförordningen beaktas i fråga om de registrerades rättigheter. När behandlingen av personuppgifter grundar sig på samtycke från klientens sida försäkras sig serviceproducenten om att det samtycke som klienten gett är specificerat enligt dataskyddsförordningen och en medveten, genuint frivillig och entydig viljeyttring. Detta samtycke ska begäras skriftligt.

Serviceproducenten följer vid behandlingen av klienternas personuppgifter EU:s allmänna dataskyddsförordning, dataskyddslagen och annan förpliktande lagstiftning om hantering av uppgifter, såsom lagen om patientens ställning och rättigheter, social- och hälsovårdsministeriets förordning om journalhandlingar och lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården. Bestämmelserna gäller även ljud-, film- och videoinspelningar samt fotografier.

1.7 Användning av e-post

När **serviceproducenten** hanterar känsliga uppgifter eller uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda (t.ex. uppgifter inom hälso- och sjukvården eller socialvården) eller skickar uppgifter som gäller en kund per e-post, måste serviceproducenten använda en **skyddad förbindelse**.

Skyddad e-post skickas på följande sätt:

- Använd webbläsaren för att gå till adressen <https://securemail.kela.fi/posti>.
- Skriv den egna e-postadressen i fältet för avsändare (Lähetäjä).
- Registrera e-postadressen enligt de anvisningar som programmet ger.
- Skriv mottagarens adress i fältet för mottagare (Vastaanottaja) och klicka på Valmis.
- Skriv rubrik för meddelandet och själva meddelandet och lägg till eventuella bilagor.
- När meddelandet är klart skickar du det till FPA genom att klicka på Lähetä. Systemet bekräftar att meddelandet har skickats.

Vid användningen av elektroniska kommunikationsmedel är det viktigt att beakta de dataskyddskrav som gäller e-post. [Närmare information: \(dataskydd.fi\)](#).

1.8 Användning av klientens uppgifter i forskningssyfte

När klientens uppgifter används i forskningssyfte under eller efter rehabiliteringen måste man se till att forskningen följer principerna för god vetenskaplig praxis².

Serviceproducenten

- svarar för att kunden har gett ett preciserat skriftligt samtycke till att hans eller hennes uppgifter används i forskningen
- ber om tillstånd av FPA att använda klientens uppgifter
- svarar tillsammans med den som bedriver forskningen (forskningsinrättning eller forskare) för att behövligt utlåtande av den forskningsetiska kommittén har begärts. [Närmare information: \(fpa.fi\)](http://fpa.fi)

2 Ordlista för rehabiliteringen

Utvärdering

- Utvärdering innebär uppföljning av klientens rehabilitering, där personalen gör en utvärdering av rehabiliteringen genom att använda beprövade och tillförlitliga utvärderingsmetoder, såsom observation, intervjuer samt mätning och testning av klientens funktionsförmåga. Metoderna kan användas parallellt eller som komplement till varandra beroende på klientens funktionsförmåga, situation och ålder.
- Serviceproducenten informerar klienten om grunderna för utvärderingsmetoderna, om utvärderingsresultaten och om förändringar i resultaten samt om hur resultaten påverkar planeringen och genomförandet av klientens rehabilitering. Utvärderingen genomförs i samråd med klienten och under hela rehabiliteringstiden.

---

² https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

- Personalen behandlar utvärderingen och mätresultaten tillsammans med klienten under rehabiliteringen. Om resultaten visar på sådana symtom eller omständigheter som inte kan åtgärdas under rehabiliteringen, hänvisar serviceproducenten klienten till hälso- och sjukvården. [Ytterligare information databasen TOIMIA \(thl.fi\)](#)

Kontakt på förhand

- Kontakt på förhand är ett samtal eller videosamtal mellan klienten och serviceproducenten, där klienten bland annat får bekräftelse på tidtabellen för rehabiliteringen och innehållet i rehabiliteringsprogrammet, och där klienten själv kan påverka målen för och innehållet i rehabiliteringen.

Rehabilitering ansikte mot ansikte

- Rehabilitering ansikte mot ansikte är rehabilitering där den yrkesutbildade personen som tillhandahåller tjänsten och klienten befinner sig i samma rum, till exempel rehabilitering som äger rum på serviceproducentens verksamhetsställe, under ett arbetsplatsbesök eller under ett uppföljningsbesök.

Rehabiliteringsdagbok

- Serviceproducenten kan rekommendera att klienten för dagbok över rehabiliteringen.
- Med hjälp av rehabiliteringsdagboken kan klienten följa sin egen rehabilitering och uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen samt utförandet av eventuella uppgifter och övningar.

Videosamtal

- Ett videosamtal är ett samtal i realtid som förs med hjälp av två eller flera mobila enheter eller datorer med ljud och bild.
- Det kan genomföras individuellt eller i grupp

Personlig handledare

- En personlig handläggare är en kontaktperson som utsetts för klienten och samtidigt en yrkesutbildad person som bl.a. handleder klienten och ger honom eller henne råd, sköter kontakterna samt följer upp genomförandet av rehabiliteringen och uppfyllelsen av de mål som formulerats för rehabiliteringen.

Avslutande samtal

- Ett avslutande samtal avser ett samtal mellan klienten och serviceproducenten, där man går igenom innehållet i den rehabilitering klienten fått och bl.a. utvärderar uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen.

Gruppverksamhet

- Gruppverksamhet är ett på förhand överenskommet och planerat möte för växelverkan mellan personalen och klienterna.
- Deltagarna befinner sig i samma rum.
- Det är fråga om målinriktat arbete som leds av serviceproducenten och som har syftet att stödja rehabiliteringen och att främja uppfyllelsen av de rehabiliteringsmål som formulerats för de klienter som ingår i gruppen.

Verksamhetsställe

- Ett verksamhetsställe är en lokal där serviceproducenten till exempel genomför individuella möten eller gruppmöten med rehabiliteringsklienterna.

Arbetspar

- Ett arbetspar består av 2 yrkesutbildade personer som serviceproducenten har utsett och som genomför klientens rehabilitering sida vid sida, i enlighet med sina egna yrkesroller.

Nätverksarbete

- Nätverksarbete innebär utbyte av multiprofessionell sakkunskap och behövlig information, planering och diskussion till exempel kring åtgärder som anknyter till klientens rehabilitering.

Uppgifter mellan perioderna

- Serviceproducenten kan tillsammans med klienten planera olika uppgifter som klienten kan utföra mellan rehabiliteringsperioderna
- Syftet med dessa uppgifter är att hjälpa klienten att förändra sina handlingsätt och att engagera sig i rehabiliteringen samt att stärka den rehabilitering som sker i vardagsmiljön.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar som gäller punkterna ovan.

3 Klientens rättigheter och skyldigheter

3.1 Klientens rätt att välja serviceproducent

Klienten väljer bland de serviceproducenter som tillhandahåller rehabiliteringstjänsten i fråga och som FPA har ingått avtal med den serviceproducent som lämpar sig bäst för honom eller henne. FPA har rätt att ge FPA-klienter kompletterande anvisningar för valet av serviceproducent.

3.2 Respons från klienter

Klienten kan ge serviceproducenten eller FPA skriftlig eller muntlig respons om den rehabilitering han eller hon får eller har fått. Om klienten ger respons medan rehabiliteringen pågår beaktar serviceproducenten responsen och antecknar den samt vidtagna åtgärder i klientens handlingar.

3.3 Annullering eller avbrott

En **klient** som är förhindrad att påbörja en beviljad rehabilitering, eller vars rehabilitering avbryts, är (enligt lagen om FPA-rehabilitering) skyldig att utan dröjsmål anmäla detta till FPA. FPA vidarebefordrar informationen till serviceproducenten.

Klienten får uppgift om sin anmälningsplikt i rehabiliteringsbeslutet.

4 Rehabiliteringsformer och typ av rehabilitering

4.1 Rehabiliteringsformer

Klienten väljer själv den rehabiliteringsform som passar honom eller henne bäst, om rehabiliteringsformen **inte** särskilt anges för tjänsten i fråga i servicebeskrivningen.

Rehabilitering utan inkvartering

- genomförs vid serviceproducentens verksamhetsställe
- innehåller en måltid och behövliga mellanmål.

Rehabilitering med inkvartering

- genomförs vid serviceproducentens verksamhetsställe
- innehåller inkvartering, helpension och jour/övervakning samt fritidsprogram för klienter under 18 år som inkvarteras ensamma.

4.2 Typ av rehabilitering

Sysselsättningsfrämjande yrkesinriktad rehabilitering är **individuell rehabilitering** med syftet att klienten får individuellt stöd av arbetstränare för valet av arbetsuppgift, yrkesbransch eller studieinriktning. Rehabiliteringen genomförs som ett omfattande samarbete mellan klienten och serviceproducenten, med metoder som tillämpas inom nätverksarbete.

Även gruppverksamhet kan ingå i **rehabiliteringen**, om det är möjligt i klientens situation. Avsikten är att klienten med hjälp av gruppverksamhet samt kamratstöd och erfarenhetsbaserat stöd ska få stöd för sin egen rehabilitering.

5 Genomförande av rehabiliteringen

5.1 Serviceproducentens uppgifter efter att serviceproducenten har fått klientens rehabiliteringsbeslut

Förhandskontakt med klienten

Serviceproducenten tar del av de handlingar som inkommit gällande klienten och kontaktar klienten på det sätt som anges i servicebeskrivningen.

Under kontakten ska serviceproducenten utifrån de uppgifter som framgår av handlingarna och genom samtal med klienten försäkra sig om att den rehabilitering som beviljats och tidtabellen lämpar sig för klienten. Om klienten och/eller personalen konstaterar att rehabiliteringen till sitt innehåll eller till tidtabellen inte är lämplig/inte skulle fungera för klienten är det inte ändamålsenligt att inleda rehabiliteringen. I en sådan situation kontaktar serviceproducenten omedelbart FPA.

Avsikten med **kontakten mellan klienten och serviceproducenten** är att förbereda klienten och engagera honom eller henne i den kommande rehabiliteringsprocessen. Genom att man beaktar klientens behov, önskemål och möjligheter skapas en grund för att engagera och motivera klienten och för att rehabiliteringen ska ge resultat.

Under kontakten ska klienten och serviceproducenten i samråd bland annat

- skapa en gemensam syn på rehabiliteringens allmänna mål och innehåll samt på hur och enligt vilken tidtabell rehabiliteringen ska genomföras
- kartlägga vilka samarbetsaktörer som behövs och vilken roll de har

- bedöma klientens och serviceproducentens resurser, vilka har betydelse för planeringen av rehabiliteringsinnehållet och t.ex. för behovet av assisterande personal under rehabiliteringen
- preliminärt försöka bedöma de faktorer med vars hjälp man kan skapa en meningsfull helhet av klientens rehabilitering, där man också beaktar klientens eget stödnätverk.

Kallelsebrev

Efter förhandskontakten skickar serviceproducenten (per post eller e-post) en **kallelse** till klienten med följande uppgifter gällande rehabiliteringen:

- tidpunkten för rehabiliteringen, verksamhetsstället, eventuella anvisningar om ankomsten
- serviceproducentens kontaktinformation (till exempel en broschyr)
- de allmänna målen för rehabiliteringen samt klientens rättigheter och skyldigheter
- information som är till nytta för klienten gällande rehabiliteringsinnehållet, rehabiliteringens utformning och personalen
- försäkringsskydd (se kap. Försäkringsskydd)
- kontaktinformation för serviceproducentens kontaktperson
- eventuell annan information om genomförandet eller om serviceproducenten
- blankett för förhandsuppgifter.

Observera: Då kallelsebrevet skickas per e-post ska serviceproducenten följa de allmänna datasäkerhetsanvisningarna för detta.

Begäran om förhandsuppgifter

Serviceproducenten ska be klienten om uppgifter som anknyter till rehabiliteringen skriftligt med ett frågeformulär som serviceproducenten har sammanställt **eller** alternativt genom en intervju som genomförs per telefon, genom ett videosamtal eller digitalt. Serviceproducenten ska ha förhandsuppgifter om respektive klient **innan rehabiliteringen inleds**. Innan klientens rehabilitering inleds eller under dess gång ska serviceproducenten vid behov begära ytterligare upplysningar av klienten och av till exempel vårdenheten.

Observera: Då kallelsebrevet skickas per e-post ska serviceproducenten följa de allmänna datasäkerhetsanvisningarna för detta.

Förhandsuppgifter som ska begäras av klienten

Klientens

- eget mål för rehabiliteringen, hans eller hennes rehabiliteringsbehov samt önskemål för och förväntningar på rehabiliteringen
- egen beskrivning av hälsotillståndet (fysiskt och psykiskt) samt t.ex. frågor som gäller minne, uppmärksamhet och gestaltning
- social livssituation (t.ex. familjeförhållanden, andra mänskliga relationer och frågor som anknyter till dem), fritidsintressen
- arbets- eller studiesituation
- social funktionsförmåga (t.ex. frågor som gäller kommunikation)
- aktiviteter i vardagen
- särskilda behov (t.ex. allergi, specialdiet, kulturella aspekter)
- andra uppgifter som serviceproducenten behöver.

5.2 Planering av rehabiliteringen

- **Före rehabiliteringen** ska de arbetstränare som serviceproducenten har utsett sätta sig in i förhandsuppgifterna och andra utredningar gällande varje klient .
- Då rehabiliteringens innehåll planeras och tidtabellen görs upp beaktar det **arbetsparet** klienternas individuella mål och behov. Det är viktigt att beakta klientens individuella rehabiliteringsmål, eftersom de är centrala då det gäller att skapa och upprätthålla motivation hos klienten. Klienten måste ha en uppfattning om sin situation i den framtid man strävar efter och därför ska målen vara nåbara och sådana att de smidigt kan integreras i klientens vardag. Det här är viktigt för att klienten ska kunna tro på förändringen och för att förändringen ska kunna genomföras.
- **Serviceproducenten** ska säkerställa att den personal som deltar i klientens rehabilitering har en tydlig helhetsbild och gemensam syn på hur en målinriktad och högklassig rehabilitering ska genomföras.

Observera: Servicebeskrivningarna för rehabiliteringen kan innehålla individuella preciseringar som gäller förberedelserna för rehabiliteringen för enskilda klienter.

5.3 När rehabiliteringen inleds

Serviceproducenten ska avsätta tillräckligt med individuell tid så att klienten och arbetstränarna kan bekanta sig med varandra och tillsammans göra en bedömning av klientens rehabiliteringsbehov och situation som helhet. Det här har stor betydelse, eftersom en lyckad och fungerande växelverkan påverkar hur väl rehabiliteringen utfaller och hur nöjd klienten känner sig.

Inledande samtal

Under det inledande samtalet kartlägger serviceproducenten tillsammans med klienten målen för klientens rehabilitering och planerar rehabiliteringsinnehållet och anknytande rehabiliteringsskeden. Ett mål som klienten och serviceproducenten formulerat tillsammans inleder på ett naturligt sätt bedömningen av vilka metoder och/eller

vilka arbetsgrepp som är bäst att använda för att rehabiliteringsmålen ska kunna uppfyllas. Det gemensamma dryftandet och en gemensam syn på saken gör det enklare för klienten att engagera sig i planen och skapar entusiasm hos klienten för att arbeta mot målen. Serviceproducenten och klienten bedömer och preciserar tillsammans också hurdant stöd klienten behöver under rehabiliteringen och hur mycket.

Hur informeras klienten?

Serviceproducenten försäkras sig om att klienten informeras tydligt och klart om rehabiliteringens innehåll och allmänna mål.

Det här innebär bland annat att serviceproducenten

- informerar om rehabiliterings- och serviceproducentens övriga program och presenterar personalen
- förevisar sina lokaler och andra lokaler som är relevanta med tanke på genomförandet av rehabiliteringen
- går igenom säkerhetsföreskrifterna och visar exempelvis kartor över närområdets friluftsleder där avstånden framgår
- skapar genast i början av rehabiliteringen förutsättningar och möjligheter för aktiv gruppbildning och kamratstöd bland klienterna, om rehabiliteringen innefattar gruppverksamhet.
- försäkras sig om att klienten har förstått de anvisningar och meddelanden han eller hon har fått.

5.4 Genomförandet av rehabiliteringsprogrammet

Serviceproducenten genomför i regel rehabiliteringen för klienten under **vardagar från måndag till fredag**.

FPA rekommenderar att rehabilitering inte ordnas på söndagar, söckenhelger eller helgaftnar, såsom julafton eller midsommarafton.

En klient över 18 år som inkvarteras kan delta i allmänt fritidsprogram som ordnas vid serviceproducentens verksamhetsställe om serviceproducenten erbjuder sådant program.

Klienter under 18 år

För unga personer **under 18 år** som inkvarteras ensamma ska serviceproducenten ordna handledd fritidsverksamhet också kvällstid (kl. 17–21). Det här gäller också dagen innan rehabiliteringen börjar.

Rehabiliteringsdagbok

Klienten kan, om man så önskar, uppmanas att föra rehabiliteringsdagbok. I dagboken antecknar klienten då ända från inledningen av rehabiliteringen hur övningarna genomförs, iakttagelser, frågor som dyker upp samt utvecklingsidéer och önskemål. Med hjälp av rehabiliteringsdagboken kan klienten och serviceproducenten följa uppfyllelsen av klientens rehabiliteringsmål och utförandet av uppgifter och övningar.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar som gäller en eventuell rehabiliteringsdagbok.

Uppgifter mellan perioderna

Serviceproducenten kan tillsammans med klienten planera olika uppgifter som klienten kan utföra mellan rehabiliteringsperioderna. Syftet med dessa uppgifter är att hjälpa klienten att förändra sina handlingsätt och att engagera sig i rehabiliteringen samt att stärka den rehabilitering som sker i vardagsmiljön.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar gällande eventuella uppgifter mellan perioderna och formerna för utförandet.

5.5 Då rehabiliteringen avslutas

Avslutande samtal

Serviceproducenten ska ordna ett avslutande samtal mellan klienten och arbetstränarna. Syftet är bl.a. att utvärdera uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen och att gå igenom det som klienten lärt sig och de råd som klienten fått under rehabiliteringen för att säkerställa att rehabiliteringen fortsätter i vardagen.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar gällande funktionerna ovan i anslutning till genomförandet av rehabiliteringen.

5.6 Uppföljning av rehabiliteringen

Syftet med **uppföljningen av rehabiliteringen** är att säkerställa att

- klienten har tillräckligt stöd för att hållas kvar i arbetet eller få ett arbete
- klientens planer för fortsättningen förverkligas och framskrider
- klienten är engagerad i att ändra sina handlingsätt (t.ex. ändring av dygnsrytmen)
- klienten litar på sina egna resurser
- klienten vet hur rehabiliteringen vid behov ska fortgå med, och vem klienten kan kontakta.

Genomförande av uppföljningen

Serviceproducenten ska kontakta klienten inom **3 och inom 6 månader** efter att rehabiliteringen avslutats. Serviceproducenten kommer tillsammans med klienten överens om tidpunkterna för uppföljningen och om hur den ska ske. Uppföljningen kan ha formen av en **uppföljningsdag** tillsammans med klienten, ett **uppföljningsbesök** eller en **uppföljningskontakt** (per telefon eller i form av ett videosamtal).

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar gällande uppföljningen av klientens rehabilitering.

5.7 Rehabiliteringsrapport

En **rehabiliteringsrapport** är ett skriftligt sammandrag med tydliga rubriker som serviceproducenten utarbetar om klientens rehabiliteringshelhet.

Rehabiliteringsrapporten ska ha följande innehåll och tydliga rubriker:

Sammandrag

- en kort beskrivning av rehabiliteringsresultaten
- centrala mätresultat och rekommendationer

Frågor som gäller klientens individuella rehabiliteringsmål

- rehabiliteringsbehov och förväntningar på rehabiliteringen
- individuella mål
- beskrivning av det målinriktade arbetet och uppfyllelsen av rehabiliteringsmålen
- förändringar som gäller vardagen, arbetet och studierna
- klientens egen bedömning av rehabiliteringen och av måluppfyllelsen
- slutsatser och rekommenderade fortsatta insatser och planer för fortsättningen
- resultat som fåtts med de centrala mät- och utvärderingsmetoder som använts vid utvärderingen samt referensvärden/förhållande till det totala antalet testpoäng

- verbal beskrivning och uppföljning av mätresultaten
- lägesbedömning med fokus på bl.a. klientens resurser, närmaste krets och miljö

Sättet att delta i rehabiliteringen och beskrivning av genomförandet

- hur, var och hur ofta har rehabiliteringen genomförts
- genomförande av gruppmöten

Slutlig utvärdering av klientens situation när rehabiliteringen avslutas

- iakttagelser eller eventuella separata utlåtanden av yrkesutbildade personer om klientens situation
- nätverkskontakter och hur de fungerar

Serviceproducentens kontaktinformation

- uppgifter om rehabiliteringspersonalen (namn, yrkesställning, andel i genomförandet av rehabiliteringen)

Bilagor

- blanketten Mina mål
- eventuella övriga bilagor.

Kort rehabiliteringsrapport

Serviceproducenten sammanställer **korta rehabiliteringsrapporter** för klienten efter att uppföljningarna gjorts.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten innehåller preciseringar gällande korta rehabiliteringsrapporter.

5.8 Deltagarintyg

Serviceproducenten gör upp ett deltagarintyg för klienten efter att rehabiliteringen genomförts eller alltid vid behov.

I deltagarintyget antecknas

- klientens namn och personbeteckning
- vilken rehabilitering deltagarintyget gäller
- den dag/de dagar då rehabiliteringen genomfördes
- om flexibilitet har tillämpats vid rehabiliteringen eller om det har gjorts ändringar i sättet att tillämpa flexibilitet
- namn och telefonnummer för den som skrivit deltagarintyget
- annat i anslutning till klientens rehabilitering som eventuellt bör noteras.

6 Dokumentation

Serviceproducenten dokumenterar genomförandet av rehabiliteringen så att uppgifterna kommer till samlad nytta i arbetet under rehabiliteringen och så att de går att verifiera i efterhand. I fråga om dokumentanteckningarna följs de nationella anvisningarna gällande elektroniska tjänster.

Varje klients personliga angelägenheter dokumenteras i separata handlingar. Sekretessbelagda uppgifter om klienten som samlas under rehabiliteringens gång används endast under rehabiliteringsprocessen.

Serviceproducenten antecknar i klientens handlingar:

- centrala uppgifter samt utvärderings- och mätresultat som fåtts genom kontakter och intervjuer

- uppgifter om möten eller besök i anslutning till uppföljningen som genomförs individuellt eller i grupp (tidpunkt, genomförare, innehåll och iakttagelser)
- uppgifter om videosamtal som ersätter besök på arbetsplatsen (tidpunkt, genomförare, innehåll och iakttagelser)
- uppgifter gällande samarbete under rehabiliteringens gång.

Till klientens handlingar ska fogas

- tidtabellen för rehabiliteringen, ämnet samt namnet och yrkes- eller uppgiftsbeteckningen för den som genomfört rehabiliteringen
- en skriftlig plan för genomförande av klientens rehabilitering
- blanketten Mina mål
- blanketter som rör utvärdering och mätning
- eventuella uppgifter mellan perioderna
- övrig information som gäller klientens rehabilitering.

7 Personal

Serviceproducenten ansvarar för att personalen har en officiellt godkänd utbildning som motsvarar yrkesbeteckningen. **Närmare information:** Bilaga 1 Yrkes- och uppgiftsbeteckningar)

I servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten finns en närmare beskrivning av den personal som genomför rehabiliteringen, av personalens uppgifter och roller samt av de krav som ställs på personalens erfarenhet och utbildning.

Samarbetet mellan arbetstränarna ska utgå från klienten och präglas av medveten växelverkan där man beaktar olika nätverk och förenar kunskap och olika perspektiv.

Det viktiga är att de olika yrkesgrupperna formulerar gemensamma mål som de kontinuerligt utvärderar tillsammans. Den fortlöpande utvärderingen och de gemensamma mötena dokumenteras i klientens rehabiliteringshandlingar.

Serviceproducenten

- utbildar och introducerar personalen i dess uppgifter samt i processen enligt servicebeskrivningen
- säkerställer att kompetensen upprätthålls (också nya anställda)
- Ansvarar för att personalen har sådan kompetens och förståelse som behövs för att stödja klientens rehabilitering som helhet.

7.1 Personalförändringar och vikariat under avtalsperioden

Serviceproducenten ansvarar för att

- det finns tillräcklig reservpersonal med tanke på semestrar och exceptionella situationer, såsom plötsliga kortvariga sjukledigheter
- då personal byts ut eller vid vikariat se till att den nya personalen uppfyller de krav på utbildning och erfarenhet som anges i den bilaga till servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten som innehåller yrkes- och uppgiftsbeteckningar.
- varje arbetspar som verkar som arbetstränare uppfyller villkoren i servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten.

8 Tolkning

8.1 Tolkning till och från främmande språk och de andra inhemska språken

FPA ordnar tolkning till och från ett främmande språk för klienter som deltar i rehabilitering. Tolkning till och från främmande språk kan beviljas på det sätt som FPA särskilt

fastställt. De tolkar som anlitas är sådana som arbetar för en serviceproducent som har ingått avtal med FPA, och FPA betalar kostnaderna för tolkningen. **Närmare information:** [Fpa.fi / Tolkning i samband med rehabilitering / Främmande språk tolkningstimmar](#).

För klienter som talar **samiska** ordnas tolkning på deras modersmål under hela rehabiliteringen.

Serviceproducenten får i samband med rehabiliteringsbeslutet anvisningsbrevet *Ordnanande av tolkning till och från främmande språk i samband med rehabilitering*. Brevet innehåller instruktioner för rehabiliteringsfall som kräver tolkning. **Närmare information:** [Tolkning i samband med rehabilitering \(fpa.fi\)](#)

Tolkningen till och från ett främmande språk i samband med rehabilitering kan genomföras som tolkning på plats eller som distanstolkning. FPA ersätter producenten av tolktjänsten för kostnaderna för tolkningen. För klienten är tolkningen gratis.

8.2 Distanstolkning

Distanstolkning kan ordnas per telefon eller som videosamtal. Om distanstolkningen ordnas per telefon ersätter FPA serviceproducenten för kostnaderna för telefonsamtalet. [Mer information om tolkning \(fpa.fi\)](#)

8.3 Tolktjänst för personer med funktionsnedsättning

Klienter med syn- och hörselskada, hörselskada eller talskada har rätt till tolknings- och översättningshjälp i enlighet med lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010). [Mer information om tolktjänst för personer med funktionsnedsättning \(fpa.fi\)](#)

9 Lokaler och utrustning

9.1 Rehabiliteringslokaler

Serviceproducenten ska för genomförande av rehabiliteringen ha ett **verksamhetsställe** som ska motsvara det som anges i servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten:

Vid ett **verksamhetsställe där inkvartering erbjuds** ska finnas åtminstone

- rum för inkvartering
- matsal
- allmänna utrymmen
- vilrum
- dator och internetförbindelse
- rum för individuell verksamhet och gruppverksamhet.

Vid ett verksamhetsställe där inkvartering inte erbjuds ska finnas åtminstone

- allmänna utrymmen
- vilrum
- dator och internetförbindelse
- rum för individuell verksamhet och gruppverksamhet.

Observera: Därtill kan serviceproducenten ha tillgång till **lokaler för arbetsprovning** som finns vid serviceproducentens verksamhetsställe **eller** någon annanstans.

9.2 Allmänt om serviceproducentens lokaler

Serviceproducenten ansvarar för att rehabiliteringslokalerna

- är ändamålsenliga, trygga, rymliga, rena och snygga, trivsamma och mångsidiga, och att de har behövliga larmsystem samt hjälpmedel för omgivningskontroll.
- är tillgängliga och lämpliga med hänsyn till klienternas rörelseförmåga, funktionsförmåga, ålder och sjukdom eller funktionsnedsättning och sådana att klienterna kan klara sig på egen hand i dem
- lämpar sig för personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga.
Närmare information [om tillgänglighet \(www.ym.fi\)](http://www.ym.fi)
- motsvarar klientens behov, ligger nära varandra, kan nås av klienterna utan besvär och har nödvändigt skyltning
- är lämpliga för klienterna att vistas i och för fritidsverksamhet och har sådan fritidsutrustning som behövs.

Utöver det ska serviceproducenten se till att klienterna under rehabiliteringen har tillgång till

- ändamålsenliga och tillräckliga vil- och pausrum
- sociala utrymmen
- låsbara förvaringsutrymmen.

Observera:

- Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten innehåller preciseringar gällande rehabiliteringslokalerna.

Bassängutrymmen

Om det finns bassängutrymmen vid verksamhetsstället ansvarar **serviceproducenten** för att de är trygga och tillgängliga och försedda med nödvändig skyltning.

Omgivningen utomhus

Serviceproducenten ska också se till att

- omgivningen kring lokalen är korrekt utmärkt
- friluftslederna är överskådliga och trygga så att klienterna kan röra sig ute på egen hand
- utebelysningen är effektiv och omfattande.

9.3 Renovering av lokaler

Serviceproducenten ska **omedelbart informera** FPA:s grupp för rehabiliteringstjänster om sådana kommande renoveringar, reparationer och ombyggnader av rehabiliteringslokalerna som serviceproducenten har vetskap om.

Renoveringarna ska tidsmässigt planeras in så att de orsakar så lite störningar som möjligt för klienterna. Om ombyggnaderna eller reparationerna stör klientens rehabilitering hänvisar FPA vid behov klienten till en annan serviceproducent.

Serviceproducenten ska på förhand i kallelsen informera klienten om eventuella renoveringar eller reparations- och ombyggnadsarbeten och ge klienten möjlighet att på grund av renoveringen flytta rehabiliteringen till en annan tidpunkt eller välja en annan serviceproducent.

9.4 Utrustning

Serviceproducenten ska se till att den utrustning som används vid rehabiliteringen

- motsvarar klienternas behov, är mångsidig och säker att använda

- har genomgått underhåll, är kalibrerad och säker att använda och att alla som använder utrustningen har instruerats i användningen.

Serviceproducenten ska i enlighet med arbetarskyddslagen se till att arbetsmaskinerna och arbetsredskapen i de egna lokalerna används på ett säkert sätt vid rehabiliteringen.

10 Inkvartering och måltider

10.1 Inkvartering

Serviceproducentens inkvarteringslokaler

Serviceproducenten ska ordna inkvarteringen för klienterna i dubbelrum med WC och dusch. Klienternas särskilda behov ska beaktas i inkvarteringsarrangemangen.

Utöver det ska serviceproducenten ha inkvarteringslokaler avsedda för allergiska klienter och för klienter som övernattar tillsammans med en ledar- eller assistanshund. Rum som är avsedda för klienter med ledar- eller assistanshund ska vara belägna så att kunden kan tillgodose hundens behov på egen hand.

Därtill ansvarar serviceproducenten för att inkvarteringslokalerna är sådana att

- klienten kan vila utan att bli störd
- klienten har ett låsförsett skåp till sitt förfogande
- sänglinnet byts minst en gång per vecka
- de regelbundet städas och rengörs i sin helhet.

Observera:

Serviceproducenten kan av **medicinska** eller **andra motsvarande orsaker undantagsvis** inkvartera en klient i ett enkelrum utan extra kostnad för klienten eller FPA (se punkten Anvisningar för särskilda situationer). Detta antecknas i klientens handlingar.

Ifall klienten själv av personliga skäl önskar eget rum betalar han eller hon den extra kostnaden för detta.

Rehabiliteringsklient under 18 år som inkvarteras ensam

Om en klient som inkvarteras ensam är **under 18 år** ska serviceproducenten ordna inkvarteringen och måltiderna **vid samma verksamhetsställe där rehabiliteringen genomförs.**

Inkvarteringen av en klient under 18 år **innan rehabiliteringen inleds** ska ordnas vid samma verksamhetsställe där rehabiliteringen genomförs.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar gällande inkvarteringen.

Separata inkvarteringslokaler

Serviceproducenten kan ordna inkvarteringen för en klient i en separat lägenhet eller i en inkvarteringsrörelse som ligger någon annanstans än vid serviceproducentens verksamhetsställe.

Inkvarteringslokalerna ska vara belägna på **högst 20 minuters** eller **20 kilometers** avstånd från serviceproducentens verksamhetsställe.

Serviceproducenten ska ordna trygga transporter till och från inkvarteringslokalerna för klienterna samt stå för transportkostnaderna.

Inkvarteringen ordnas i dubbelrum med WC och dusch. Klienternas särskilda behov ska beaktas i inkvarteringsarrangemangen.

Därtill ansvarar serviceproducenten för att de separata inkvarteringslokalerna är sådana att

- klienten kan vila utan att bli störd

- klienten har ett låsförsett skåp till sitt förfogande
- sänglinnet byts minst en gång per vecka
- de regelbundet städas och rengörs i sin helhet.

Observera:

Serviceproducenten kan av **medicinska** eller **andra motsvarande orsaker undantagsvis** inkvartera en klient i ett enkelrum utan extra kostnad för klienten eller FPA (se avsnittet *Anvisningar för särskilda situationer*). Detta antecknas i klientens handlingar.

Ifall klienten själv av personliga skäl önskar eget rum betalar han eller hon den extra kostnaden för detta.

10.2 Kost

Serviceproducenten ansvarar för att den mat som klienten serveras är

- mångsidig och smaklig
- följer näringsrekommendationerna
- främjar klientens hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga
- lämpar sig för klienter som följer en specialdiet.

Klientens behov av specialdiet ska utredas med klienten på förhand i samband med förhandskontakten eller senast då rehabiliteringen inleds. Serviceproducenten ska också säkerställa att personalen har sådant specialkunnande gällande kost att klienternas specialdieter kan förverkligas.

10.3 Måltider

Måltider vid rehabilitering med inkvartering

- **I klientens helpension** ingår frukost, lunch, middag och mellanmål (på dagen och kvällen).
- **På ankomstdagen** serveras klienten
  - frukost, om rehabiliteringen börjar **kl. 10.30** eller **tidigare**
  - i övrigt samma måltider och mellanmål som vid helpension
- På avresedagen serveras klienten **utöver frukost**
  - lunch
  - middag (utöver lunchen) om rehabiliteringsprogrammet till exempel varar ända fram till middagen eller klientens hemfärd fördröjs.

Måltider vid rehabilitering utan inkvartering

- **Klienten** serveras **en (1) måltid** och **behövliga mellanmål** under dagen.
- **Måltiderna för klienterna** ordnas antingen
  - vid serviceproducentens verksamhetsställe eller
  - i en separat matsal som ska ligga på högst 500 meters avstånd från serviceproducentens öppenvårdsenhet.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar gällande måltider i separata lokaler.

Måltider i samband med besök

- **Klienten** och klientens **närstående** serveras **en enskild måltid** om längden på besöket är **2 timmar eller mer**. Den enskilda måltid som serveras är **lunch eller middag**.

11 Kvalitetsarbete och uppföljning

Kvalitetsledning och uppföljning av verksamheten

Genom **kvalitetsledning** leder, planerar, utvärderar och förbättrar serviceproducenten sin verksamhet som helhet för att nå de kvalitetsmål som satts upp för rehabiliteringen. Målet är att klienten får rehabilitering av hög kvalitet utifrån sina behov och mål vid rätt tidpunkt och på rätt ställe.

Rehabilitering av hög **kvalitet** innebär tjänster som grundar sig på bästa tillgängliga kunskap eller evidens och som främjar klientens funktionsförmåga, välbefinnande och arbetsförmåga och där målet är att maximera rehabiliteringens effekt och att minimera riskerna. Serviceproducenten utvecklar kvalitetsledningen i sin verksamhet som helhet så att den omfattar alla FPA:s rehabiliteringstjänster.

Serviceproducentens kvalitetsledning ska bl.a. omfatta följande:

Användning av en kvalitetshandbok

- Serviceproducenten definierar och antecknar kvalitetsmålen för sina centrala funktioner och åtgärder i kvalitetshandboken.

Kvalitetsarbete

- Serviceproducentens kvalitetsarbete innehåller i enlighet med servicebeskrivningen för respektive rehabiliteringstjänst
  - en skriftlig processbeskrivning eller ett skriftligt schema
  - arbetsbeskrivningar och anvisningar för personalen
  - beskrivningar som gäller genomförandet av individuell rehabilitering och rehabilitering i grupp.

Insamling av klientrespons

- Serviceproducenten
  - ⊖ följer upp och utvärderar aktivt genomförandet av och kvaliteten på varje rehabiliteringstjänst genom att samla in skriftlig respons av klienterna eller dokumentera muntlig respons
  - utnyttjar responsen vid planeringen av verksamheten och vid utvecklandet av den pågående och den framtida verksamheten.

Mätning av de kritiska punkterna i rehabiliteringstjänsten

- Serviceproducenten använder i sitt utvecklings- och kvalitetetsarbete minst två processmått för att följa upp och utvärdera hur rehabiliteringsprocesserna fungerar.
- Kritiska punkter som behöver mätas i rehabiliteringen kan till exempel vara
  - utnyttjande av förhandsuppgifter i rehabiliteringen
  - användning av personal i enlighet med klienternas behov
  - dokumentering av rehabiliteringen
  - inträffade olycksfall
  - avbrott i rehabiliteringen

Med hjälp av **kvalitetsutvärdering** utvecklar serviceproducenten sin verksamhet som helhet.

FPA kan också begära en utredning om hur serviceproducenten har genomfört kvalitetsledning inom rehabiliteringen och beaktat eventuella observerade behov gällande utvecklingen och genomförandet av rehabiliteringsverksamheten.

12 Rapportering av rehabiliteringens effekter

Rapportering av **rehabiliteringens** effekter är en viktig del av FPA:s rehabiliteringsverksamhet och klientens rehabiliteringsprocess. FPA utvärderar effekterna av rehabiliteringen genom att samla in information av klienterna och serviceproducenterna och ur olika register.

Om det förutsätts i servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten ska **serviceproducenten** till FPA lämna in de klientspecifika mätuppgifter för rapporteringen om rehabiliteringens effekter som anges i servicebeskrivningen.

Uppgifterna får lämnas in till FPA endast med samtycke av klienten. Serviceproducenten ber skriftligen om klientens samtycke under rehabiliteringsprocessen och informerar samtidigt klienten om rapporteringen i enlighet med FPA:s anvisningar.

En serviceproducent som omfattas av rapporteringskyldigheten ska namnge en eller flera personer i sin organisation, som fungerar som kontaktperson mellan serviceproducenten och FPA i fråga om insamlingen och inlämnandet av information som gäller effekterna av rehabiliteringen. Uppgifterna lämnas in till FPA årligen och för varje enskild klient.

Mätuppgifterna lämnas in i e-tjänsten via det användargränssnitt som finns för det här ändamålet. Närmare information om rapporteringen finns på FPA:s webbplats [Insamling och sändning av uppgifter \(fpa.fi\)](#).

12.1 Mätmetoder som används (rapportering av rehabiliteringens effekter)

GAS (Goal Attainment Scaling)

- Metoden går ut på att man formulerar individuella rehabiliteringsmål för klienten och utifrån dem gör upp en plan så att målen kan nås.
- Med hjälp av metoden fastställer serviceproducenten målen för rehabiliteringen i samråd med klienten och det multiprofessionella teamet.

Målen

- ska vara realistiska för klienten, tidsangivna, mätbara och ändamålsenliga och de ska kunna formuleras skriftligt
  - ska formuleras i början av rehabiliteringen, justeras under rehabiliteringens gång och utvärderas i slutet av rehabiliteringen
  - kan också formuleras med hjälp av exempelvis brädspellet Spiral.
  - Närmare information: [Brädspellet Spiral \(kuntoutusäätiö.fi\)](https://www.kuntoutusäätiö.fi)
- FPA rekommenderar utbildning i GAS-metoden för de anställda som deltar i formuleringen av GAS-mål och i utvärderingen av måluppfyllelsen. Det är viktigt att de anställda förstår vad GAS-metoden går ut på och hur den används som stöd för rehabiliteringen. Utbildningen kan genomgåas vid yrkeshögskolor (3 sp eller som annan motsvarande utbildning).
  - Serviceproducenten ska se till att den yrkesutbildade person som deltar i formuleringen av GAS-mål och i utvärderingen av måluppfyllelsen har genomgått utbildning i GAS-metoden. [Närmare information om GAS-metoden \(fpa.fi\)](https://www.fpa.fi)

Grad av depression BDI 21 (Beck Depression Inventory), versionen som är anpassad för befolkningsundersökning.

- instrument som mäter sinnesstämning [Närmare information \(på finska\) om BDI 21 \(toimia.fi\)](https://www.toimia.fi).

Instrument som mäter livskvalitet WHOQOL-BREF

- instrument som mäter livskvalitet. [Närmare information \(på finska\) om WHOQOL-BREF \(toimia.fi\)](https://www.toimia.fi).

Enkät om arbetsförmågan

- Med enkäten utvärderas och rapporteras rehabiliteringens effekter, huruvida rehabiliteringen har satts in vid rätt tidpunkt och vilken inverkan den haft på studie- och arbetsförmågan. Klienten och serviceproducenten fyller i egna frågor i formuläret. Närmare information: [länk till enkäten](#).

[Närmare information om rehabiliteringens effekter \(fpa.fi\)](#)

KAARI-enkät

- Mätning av hur klientorienterad rehabiliteringen är. [Närmare information om KAARI-enkäten](#)
  - Klienterna ska besvara KAARI-enkäten i slutskedet av den rehabiliteringshelhet de deltar i.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten kan innehålla preciseringar gällande de mätinstrument som används i rehabiliteringen.

13 Klientsäkerhet

13.1 Försäkringsskydd

Serviceproducenten ska innan rehabiliteringen inleds skriftligen meddela klienten hur han eller hon eller en närstående är försäkrad och vilka situationer försäkringsskyddet inte täcker. Klienten ska känna till bland annat ersättningsbeloppen enligt olycksfallsförsäkringen.

I samband med ett **olycksfall** eller en **skada** går serviceproducenten tillsammans med klienten eller klientens närstående igenom innehållet i försäkringsskyddet och de maximala ersättningsbeloppen samt handleder klienten vid uppgörandet av skadeanmälan.

FPA ersätter inte klienten, klientens anhöriga eller närstående som deltar i rehabiliteringen eller serviceproducenten för kostnader som uppstår på grund av olycksfall eller skada under rehabiliteringsprogrammet, fritidsprogrammet eller den övriga fritiden.

13.2 Serviceproducentens försäkringar

Serviceproducenten ska ha följande försäkringsskydd för klienterna:

- **ansvarsförsäkring för verksamheten** som täcker rehabiliteringsprogrammet
- **patientförsäkring**, om rehabiliteringen genomförs av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården
- **olycksfallsförsäkring** som täcker personskador som uppstått under rehabiliteringen.

Patientförsäkringen gäller också under distansrehabilitering. Patientförsäkringsskyddet gäller hälso- och sjukvård som ges i Finland. Man anser att rehabiliteringen ges i Finland om såväl klienten som den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller tjänsten fysiskt befinner sig i Finland.

Olycksfallsförsäkringen ska ersätta sådana skador som patientförsäkringen inte täcker. Olycksfallsförsäkringen ska gälla också när serviceproducenten och klienten står i kontakt med varandra i realtid med hjälp av program som utnyttjar distansteknik. FPA förutsätter inte att försäkringen täcker resor i anslutning till rehabiliteringen för klienten eller en närstående som deltar i rehabiliteringen. FPA förutsätter inte att försäkringen ska täcka klientens resor i anslutning till rehabiliteringen.

Gruppolycksfallsförsäkringen ska uppfylla följande minimikrav:

- vårdkostnader på grund av olycksfall ersätts upp till minst 8 500 euro
- ersättningen för bestående men på grund av olycksfall är minst 5 000 euro
- ersättningen för dödsfall på grund av olycksfall är minst 5 000 euro

13.3 Säkerhet under rehabiliteringen

Serviceproducenten ansvarar för klientsäkerheten genom att se till att

- det finns en uppdaterad handlingsplan för nödsituationer
- den personal som genomför rehabiliteringen har giltig **utbildning i första hjälpen (Fhj 1) som ordnats av Finlands Röda Kors (FRK) eller motsvarande utbildning**. Information om uppdatering av utbildningarna får man bland annat på Röda Korsets webbplats www.rodakorset.fi
- det vid rehabilitering som inkluderar inkvartering **alltid** finns förstahjälpkundig personal på plats också **kvällstid** och **under veckosluten**
- den vid användning av eventuella bassängutrymmen följer Säkerhets- och kemikalieverkets (Tukes) anvisning 1/2015, "Främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar". Ytterligare information: www.tukes.fi

Serviceproducenten ansvarar för klientsäkerheten i anslutning till inkvartering genom att ordna

- **telefonjour natttid** för alla inkvarterade klienter. Klienterna ska ges muntliga och skriftliga anvisningar för kontakter och nödsituationer under natten. Telefonjouren sköts **alltid** av en förstahjälpkundig person eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.
- **övervakning natttid för klienter under 18 år som inkvarteras ensamma**. Övervakningen sköts **alltid** av en förstahjälpkundig person eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.
- **övervakning natttid** för klienter vilkas säkerhet inte kan garanteras genom telefonjour. Övervakningen sköts **alltid** av en förstahjälpkundig person eller en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården.

Observera:

Klientsäkerhet ska tillämpas också i situationer, där serviceproducenten ordnar inkvartering för klienterna natten innan rehabiliteringen inleds.

13.4 Anvisningar för särskilda situationer

Serviceproducenten ska förutse problemsituationer och utarbeta tydliga anvisningar om förfarandet till exempel vid hot om fysiskt eller psykiskt våld, droganvändning, epidemier och olycksfall. Serviceproducenten ska också se till att anvisningarna uppdateras och att personalen har aktuell utbildning på den här punkten.

13.5 Anmälning av allvarliga olycksfall

Serviceproducenten ska **omedelbart** meddela FPA:s grupp för rehabiliteringstjänster om någon klient eller en klients närstående som deltar i rehabiliteringen under rehabiliteringen råkar ut för ett allvarligt olycksfall som leder till långvarig sjukhusvård, bestående skada eller döden.

Följande ska då meddelas:

- vem som har drabbats och när
- vad som har hänt
- hur situationen har hanterats
- vilka de fortsatta vårdåtgärderna och övriga åtgärderna är
- vilken rehabiliteringstjänst det gäller
- vilka åtgärder serviceproducenten har vidtagit på grund av det allvarliga olycksfallet
- uppgift om försäkringsbolaget.

13.6 Räddningsplan

Serviceproducenten ska se till att den har en

- uppdaterad räddningsplan som motsvarar det som anges i räddningslagen och i Statsrådets förordning om räddningsväsendet och som övervakas av brandmyndigheten.
- utredning om utrymningssäkerheten, som även beaktar förutsättningarna för personer med begränsad funktionsförmåga (t.ex. barn, personer med rörelsenedsättning, syn- och hörselskador, minnessjukdomar och personer som får närståendevård) att rädda sig vid en eldsvåda.

14 Marknadsföring av rehabiliteringen

Serviceproducenten ansvarar för marknadsföringen av sina rehabiliteringstjänster, är en aktiv informatör och ordnar samarbetsmöten för sina intressentgrupper i regionen och i hela landet.

Serviceproducenten kan marknadsföra sina tjänster först när FPA och serviceproducenten har undertecknat avtalet om den aktuella tjänsten och FPA:s kunder kan se den på FPA:s webbplats.

Reklam eller annonser som rör FPA-rehabilitering ska innehålla följande information om rehabiliteringen:

- målgruppen
- den centrala personalen
- urvalskriterierna
- genomförandet samt
- ansökningsförfarandet i fråga om de FPA-rehabiliteringstjänster som omfattas av serviceproducentens avtal och som serviceproducenten tillhandahåller.

När serviceproducenten **informerar** om FPA-rehabiliteringen ska den se till att följande uppgifter tydligt framgår av det material som ges offentlighet:

- det är fråga om rehabilitering som ordnas och finansieras av FPA
- klienten kan ansöka om rehabiliteringspenning samt ersättning för resekostnader hos FPA
- vilka tjänster som ingår i FPA-rehabiliteringen
- vilka tilläggstjänster klienten själv kan köpa på egen bekostnad.

Uppgifterna i en annons får inte strida mot avtalet, servicebeskrivningarna eller FPA:s anvisningar. Klienterna ska utifrån annonsen få en klar uppfattning om den rehabiliteringstjänst som marknadsförs.

Serviceproducenten instruerar dem som använder internet att gå in och bekanta sig med FPA:s webbplats där det finns närmare information om FPA:s förmåner, såsom rehabilitering, rehabiliteringspenning, reseersättningar och förmåner för personer med funktionsnedsättning. Därtill uppmanar serviceproducenten vid behov klienten att kontakta FPA.

[Närmare information om servicenumren för de olika förmånerna \(fpa.fi\)](#) och [närmare information om FPA:s serviceställen \(fpa.fi\)](#).

15 FPA:s uppgifter

15.1 Produktion av rehabiliteringstjänster

Serviceproducenten

Ett företag, en stiftelse eller annan sammanslutning som producerar rehabiliteringstjänster som avses i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (lagen om FPA-rehabilitering) kan verka som producent av **FPA:s** rehabiliteringstjänster.

FPA kan upphandla rehabiliteringstjänster av en offentlig eller därmed jämförbar producent endast om det inte annars är möjligt att fullgöra skyldigheten att ordna rehabilitering enligt lagen om FPA-rehabilitering (FRPL 53 § 2 mom.). Som offentlig eller därmed jämförbar aktör betraktas också en serviceproducent som erbjuder rehabiliteringstjänster som underleverantör för en offentlig eller därmed jämförbar aktör. Som jämförbar med offentlig aktör betraktas inte en sådan privat serviceproducent som tillhandahåller rehabiliteringstjänster i den offentliga hälso- och sjukvårdens lokaler om serviceproducenten betalar gängse hyra på orten för användningen av utrymmena.

En **serviceproducent kan inte** samtidigt fungera både som planerare av klientens rehabilitering och som producent av rehabiliteringstjänster.

Underleverans

En producent av **FPA:s** rehabiliteringstjänster kan också producera rehabiliteringstjänsterna med hjälp av underleverantörer. Underleverantören och serviceproducenten är alltid separata företag. Underleverantören står inte i avtalsförhållande till FPA.

Anlitandet av **underleverantörer** minskar inte FPA:s serviceproducents ansvar för genomförandet av rehabiliteringstjänsten. Serviceproducenten svarar inför FPA för den rehabilitering som underleverantören utför, för ansvaren och skyldigheterna som för sina egna.

En underleverantör kan inte vara en offentlig eller därmed jämförbar aktör.

15.2 Behandling av klientens rehabiliteringsärende

Klienten ansöker om FPA-rehabilitering genom att fylla i en ansökningsblankett eller genom en muntlig ansökan.

Observera: Servicebeskrivningen för rehabiliteringstjänsten innehåller preciseringar gällande ansökan om rehabilitering.

Rehabiliteringsbeslut

Klienten får alltid ett skriftligt beslut om den rehabilitering han eller hon ansökt om med uppgifter om avgörandet samt motiveringar. Positiva eller negativa rehabiliteringsbeslut ska skickas för kännedom till den som tillhandahåller rehabiliteringen och till den vårdenhet som ansvarar för vården och rehabiliteringen av klienten samt för utarbetandet av det medicinska utlåtandet. Uppgifter om innehållet i rehabiliteringsbeslutet får lämnas ut endast till de delar uppgifterna är nödvändiga för genomförandet av rehabiliteringen. Med ett positivt beslut får klienten bland annat anvisningar som gäller rehabiliteringen.

Klientens positiva rehabiliteringsbeslut skickas också till serviceproducenten för kännedom.

Med beslutet kan bland annat följande uppgifter skickas:

- en kopia av ansökan eller uppgifter som är kopplade till en muntlig ansökan
- en kopia av läkarutlåtandet
- bakgrundsinformation om klienten
- motiveringar till behovet av rehabilitering.
- servicelöfte till klienten (tas i bruk under åren 2020–2021).

Åtgärder efter rehabiliteringen

Efter att **klientens** rehabilitering har genomförts hänvisar FPA vid behov klienten till andra tjänster som han eller hon behöver.

16 Fakturering och betalning av rehabiliteringskostnader

16.1 Betalning

FPA betalar på grundval av en godkänd faktura de faktiska avtalsenliga kostnaderna för rehabiliteringen till serviceproducenten. FPA ersätter i regel kostnaderna endast för genomförd rehabilitering.

Ifall en klient avbryter rehabiliteringen ersätter FPA serviceproducenten för rehabiliteringskostnaderna fram till avbrottet.

FPA kan betala kostnaderna för rehabiliteringen även om serviceproducenten inte har lämnat in ansökan inom utsatt tid, om det skulle vara oskäligt att avslå ansökan på grund av att den har varit försenad.

16.2 Fakturering

Serviceproducenten förbinder sig att iaktta de priser och priskategorier som anges i avtalet. De överenskomna priserna inkluderar alla kostnader för rehabiliteringen i fråga. Serviceproducenten får inte ta ut någon klientavgift, självriskandel eller annan tilläggsavgift av klienten för sådan rehabilitering som genomförs i enlighet med servicebeskrivningen.

Serviceproducenten skickar fakturan till FPA senast **inom 2 månader** efter att rehabiliteringen genomförts.

Serviceproducenten kan fakturera

- för rehabilitering enligt servicebeskrivningen
- för kostnaderna för den första sjukdagen om klienten har insjuknat akut och serviceproducenten har haft kostnader för rehabiliteringen.
  - **Observera:** FPA **ersätter inte** serviceproducenten för dagar med sjukfrånvaro som följer omedelbart efter den första dagen.

- för dagen före rehabiliteringen bara för jour/övervakning

17 Kvalitetsrevision

Kvalitetsrevision är en systematisk, objektiv och dokumenterad utvärdering som utförs av FPA för att säkerställa och utveckla kvaliteten på rehabiliteringstjänsten. Som kvalitetsrevisor verkar utbildade FPA-tjänstemän.

Syftet med **kvalitetsrevisionen** är att säkerställa att serviceproducenten genomför rehabiliteringstjänsten med fokus på kunden och i enlighet med servicebeskrivningen samt på det sätt som anges i avtalet.

Under **kvalitetsrevisionen** granskas exempelvis följande delområden av kvaliteten:

- kvalitetsledningen
- personalen
- rehabiliteringslokalerna och utrustningen
- klientsäkerheten
- klientens rättigheter
- innehållet i rehabiliteringsprocessen och genomförandet
- dokumenteringen.

18 Information och intressentgruppssamarbete

FPA informerar om rehabiliteringstjänsterna på nationell och lokal nivå.

Webbsidorna avsedda för FPA:s samarbetspartner innehåller bland annat

- servicebeskrivningarna för rehabilitering

- information om tjänsterna
- information om serviceproducenterna
- aktuella meddelanden
- information till intressentgrupperna om olika evenemang, såsom utbildningar och samarbetsmöten
- information om registreringsförfarandet gällande rehabilitering.

Bilaga 1: Yrkes- och uppgiftsbeteckningar

I den här bilagan avses med yrkesbeteckning en skyddad yrkesbeteckning som används av en person som har rätt att utöva yrket i fråga och att i egenskap av yrkesutbildad person använda den i lag eller förordning skyddade yrkesbeteckningen i fråga.

Med de yrkeshögskoleexamina (YH) som anges i **servicebeskrivningen** jämföras också motsvarande äldre examina på institutnivå. Med yrkesinriktade grundexamina på institutnivå jämföras motsvarande, äldre examina på skolnivå.

Personer som före 2008 erhållit en sådan skyddad yrkesbeteckning som det inte längre finns utbildning för, betraktas fortfarande som en sådan yrkesutbildad person som avses i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Med **alla** examina jämföras också motsvarande utbildning som godkänts inom EU. Till den del det är fråga om ett yrke som kräver erkännande av en behörig myndighet i Finland, tillämpas lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer eller en lag som ersatt denna.

Sysselsättningsledare

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt artenomexamen (YH) inom hantverk och konstindustri med inriktning på handledningsverksamhet **eller**
- sysselsättningsledarexamen

Astmaskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH) som därtill har

- genomfört tilläggsutbildning inom behandling av astma och allergi (15 studiepoäng) **eller**
- genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier inom vård av patienter med andningssjukdomar (30 studiepoäng)

Audionom/Hörselvårdsassistent

- person som har en lämplig examen inom social- och hälsovården och som därtill har
  - genomfört audiologiska specialiseringsstudier vid en yrkeshögskola (tidigare hörselvårdsassistentutbildning)

Stomiskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH) som därtill
  - genom tilläggsstudier har fått specialkunskaper inom vård av stomioopererade personer **eller**
  - har genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier för stomiskötare (30 studiepoäng)

Diabetesskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH)
  - vars examen har omfattat inriktningsalternativet förebyggande och behandling av diabetes **eller**

- som efter sin examen har genomfört motsvarande specialiserings- eller påbyggnadsutbildning (30 studiepoäng)

Specialistläkare som erhållit specialkompetens i behandling av diabetes

- förutsätter specialistläkarexamen
- person som har beviljats s.k. specialkompetens av Finlands Läkarförbund

Dialysskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH) som därtill har
  - fått yrkesinriktad tilläggsutbildning på en dialysavdelning **eller**
  - genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier i nefrologiskt vårdarbete eller vården av njurpatienter (30 studiepoäng)

Specialistläkare/Specialist

- person som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har beviljat rätt att utöva sitt specialistläkaryrke i Finland som legitimerad yrkesutbildad person

Läkare med pågående specialistutbildning

- person som ett universitet har beviljat studierätt för ett specialiseringsprogram inom området

Specialbarntädgårdslärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för specialbarntädgårdslärare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005)

Speciallärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för speciallärare enligt förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)

Fysioterapeut (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Geronom (YH)

- examensbenämning inom det sociala området. Personen ska därtill ha
  - rätt att verka som yrkesutbildad person inom socialvården på det sätt som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Lärare i uttryckskonst

- person som utöver lärarexamen (se lärare) har genomfört grundstudier i dramapedagogik vid en högskola

IT-instruktör

- uppgiftsbeteckning

- som grundläggande yrkesutbildning kan personen ha t.ex. datanom- eller tradenomexamen
- i fråga om rehabilitering för synskadade ska personen därtill ha inhämtat
  - behövliga specialkunskaper för IT-handledning av synskadade, t.ex. genom utbildning arrangerad av Arlainstitutet, Centralparkens yrkesinstituts verksamhetsställe Arla eller Synskadades Centralförbund

Fotterapeut (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Fotvårdare

- examensbenämning inom hälso- och sjukvården
- person som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) (före år 2008) har beviljat rätt att verka som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med skyddad yrkesbeteckning

Smärtskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) eller hälsovårdare (YH) som därtill har
  - genomfört specialiseringsstudier i smärtbehandling (30 studiepoäng)

Kommunikationsinstruktör

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill har
  - avlagt specialyrkesexamen för kommunikationsinstruktör **eller**
  - utbildning för teckenspråklärare **eller**
  - utbildning för teckenspråkstolk (YH) **eller**
  - utbildning för synrehabiliteringshandledare

Specialistläkare som erhållit specialkompetens i rehabilitering

- specialkompetens i rehabilitering förutsätter specialistläkarexamen
- specialkompetensen beviljas av Finlands Läkarförbund

Rehabiliteringsledare (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården
- examen avläggs inom utbildningsprogrammet för rehabiliteringsledare (kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma)

Rehabiliterings(hand)ledare för personer med hörselskada

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt yrkeshögskoleexamen inom det sociala området **och/eller** social- och hälsovården **och/eller** lämplig högre eller lägre universitetsexamen, och som därtill

- i form av arbetsplatsutbildning har fått utbildning om hörselskador och rehabilitering för personer med hörselskada **och/eller**
- har genomfört studier (minst 30 studiepoäng) som gäller rehabilitering för personer med hörselskada, t.ex. studier i
  - teckenspråk **eller**
  - teckenspråk och visuell kommunikation **eller**
  - audiologi

Rehabiliterare av dövblinda

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill har
  - specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare eller som arbetsplatsutbildning erhållen utbildning om dövblindhet och rehabilitering av dövblinda

Hantverksledare

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt artenomexamen (YH) inom hantverk och konstindustri med inriktning på handledningsverksamhet **eller**
- har flera års erfarenhet av arbetet i fråga inom rehabilitering

Legitimerad läkare

- person som har avlagt grundexamen i medicin **och**

- som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har beviljat rätt att utöva sitt läkaryrke i Finland som legitimerad yrkesutbildad person

Barnledare

- har avlagt grundexamen i barn- och familjearbete **eller**
- är barnskötare **eller**
- studerar social- och hälsovård, pedagogik eller specialpedagogik

Barnträdgårdslärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för barnträdgårdslärare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005)

Instruktör i förflyttningsteknik

- uppgiftsbeteckning
- person som avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill har
  - en specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare

Idrottsledare

- har avlagt yrkesinriktad grundexamen för idrottsledare på andra stadiet

Idrottsinstruktör (YH)

- har genomgått utbildningsprogrammet för idrotts- och hälsopromotion (liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma) vid en yrkeshögskola

Handledare i skapande verksamhet

- uppgiftsbeteckning
- ledare för grupper som sysslar med olika slag av skapande verksamhet (målning, teckning, handarbete, musik)
- personen kan till sin utbildning vara t.ex. bildkonstnär, fritidsledare eller ergoterapeut (YH)
- utöver grundutbildningen kan personen ha genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier i kreativa metoder (30 studiepoäng)

Lymfterapeut

- examensbenämning inom social- och hälsovården
- utbildad fysioterapeut (YH), sjukskötare (YH) eller konditionsskötare som därtill
  - av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) har beviljats rätt att utöva sitt yrke **och**
  - har fullgjort lymfterapiutbildning i Finland eller utomlands

Närvårdare

- examensbenämning inom social- och hälsovården

- har av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) beviljats rätt att utöva sitt yrke som yrkesutbildad person med skyddad yrkesbe-teckning

Musikterapeut

- person med musikterapeututbildning

Neuropsykiatrisk coach

- har genomgått en utbildning i neuropsykiatrisk coachning som omfattar minst 20 studiepoäng och som uppfyller de kvalitetskriterier för neuropsykiatrisk coachning som Neuropsykiatriset Valmentajat ry har ställt upp för sina medlemmar

Neuropsykolog

- har grundutbildning för psykolog och därtill
  - av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) beviljad rätt att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person och
  - utbildning för specialpsykolog i neuropsykologi (psykologie licentiatexamen med specialiseringsstudier på specialområdet neuropsykologi) eller
  - tidigare utbildning i klinisk neuropsykologi (treårig riksomfattande specialiseringsutbildning)

Ungdomsledare

- person som har avlagt grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion på andra stadiet

Ungdomsarbetare

- uppgiftsbeteckning
- socionom (YH) som studerat med inriktningen ungdomsarbete **eller**
- magister i ungdomspedagogik **eller**
- samhällspedagog (YH)

Synrehabiliteringshandledare

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill har
  - en specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare **eller**
  - utbildning på arbetsplatsen om synskador och rehabilitering av synskadade

Rehabiliteringshandledare för synskadade

- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill
  - som kompletterande yrkesexamen vid Arlainstitutet eller Centralparkens yrkesinstituts verksamhetsställe Arla har utbildats till rehabiliteringshandledare för synskadade
- sedan år 2012 har utbildningen för rehabiliteringshandledare för synskadade ersatts av specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare

Syninstruktör

- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill
  - som kompletterande yrkesexamen vid Arlainstitutet eller Centralparkens yrkesinstituts verksamhetsställe Arla har genomgått utbildning till syninstruktör **eller**
  - utbildning till rehabiliteringshandledare för synskadade där syninstruktörsstudier ingår

Artenom i handledningsverksamhet YH

- person som har avlagt artenomexamen (YH) inom hantverk och konstindustri med inriktning på handledningsverksamhet

Lärare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för lärare enligt förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998)

Punktskriftsinstruktör

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill har
  - en specialyrkesexamen för synrehabiliteringshandledare **eller**
  - utbildning på arbetsplatsen i punktskriftsinstruktion

Psykodramaledare

- har som grundutbildning en lämplig examen på högskole- eller institutnivå

- person som därtill har
  - avlagt psykodramaledarexamen som yrkesinriktad fortbildning

Psykolog

- yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som därtill har
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Psykoterapeut

- yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som därtill har
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att använda den skyddade yrkesbeteckningen psykoterapeut

Talterapeut

- yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som därtill har
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Tolk för personer med talskada

- uppgiftsbeteckning
- person som har avlagt en yrkesinriktad examen inom det sociala området, inom hälso- och sjukvård eller i pedagogik och som därtill
  - har specialyrkesexamen för tolk för talhandikappade **eller**

- är teckenspråkstolk (YH) och har slutfört studierna år 2015 eller senare

Ridterapeut

- person med yrkeshögskoleexamen i pedagogik, inom det sociala området eller hälso- och sjukvård som därtill har
  - genomfört ridterapeututbildning ordnad av Suomen Ratsastusterapeutit ry **eller**
  - genomfört motsvarande utbildning i Sverige

Näringsterapeut

- har beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Kostrådgivare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller**
- hälsovårdare (YH) **eller**
- lärare i huslig ekonomi som verkar vid en rehabiliteringsinrättning under handledning av en näringsterapeut

Reumaskötare

- uppgiftsbeteckning
- sjukskötare (YH) **eller**

- hälsovårdare (YH) som har genomfört yrkesinriktade specialiseringsstudier i behandling av reumatiska sjukdomar (30 studiepoäng) **eller**
- fortbildning i behandling av reumatiska sjukdomar (15 studiepoäng)

Sjukskötare (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården
- har beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person
- utbildningen kan omfatta ett inriktningsalternativ
- efter examen kan en sjukskötare genomföra specialiseringsutbildning eller fortbildning

Sexualrådgivare

- person som har avlagt examen inom det sociala området eller inom hälso- och sjukvård
- har genomfört utbildning för sexualrådgivare (30 studiepoäng)

Sexualterapeut

- person som har avlagt examen inom det sociala området eller inom hälso- och sjukvård och som är auktoriserad av det samnordiska samfundet The Nordic Association for Clinical Sexology (NACS). Medlemsföreningen i Finland är Suomen Seksologinen Seura (Sexologiska föreningen i Finland).
- Den yrkesbeteckning som har auktoriserats i Finland är: sexualterapeut, specialnivå (NACS)

Socialarbetare

- person som uppfyller behörighetsvillkoren för socialarbetare enligt lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005) och förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (608/2005)
  - rätt att verka som yrkesutbildad person inom socialvården på det sätt som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Socionom (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - rätt att verka som yrkesutbildad person inom socialvården på det sätt som bestäms i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Munhygienist (YH)

- yrkeshögskoleexamen inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Konstterapeut

- kan ha grundutbildning inom hälso- och sjukvård, det sociala området eller konst och ska därtill ha
  - genomgått yrkesinriktad fortbildning i form av konstterapiutbildning

Dansterapeut

- minst examen på lägre högskole- eller institutnivå och därtill
  - minst 2 års arbetserfarenhet inom social-, hälso- och sjukvårds-, dans-, konst- eller undervisningsbranschen och därtill
  - dansterapistudier som genomförts med godkänt resultat (90 studiepoäng)

Hälsovårdare (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Ergoterapeut (YH)

- examensbenämning inom social- och hälsovården. Personen ska därtill ha
  - beviljats rätt av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person

Företagsfysioterapeut/Arbetsfysioterapeut

- uppfyller de villkor som föreskrivs i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och i statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis och om företagshälsovårdens innehåll och den utbildning som krävs av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården (708/2013)

Företagshälsovårdare

- uppfyller de villkor som föreskrivs i lagen om företagshälsovård (1383/2001) och i statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis

och om företagshälsovårdens innehåll och den utbildning som krävs av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården (708/2013)

Uroterapeut

- sjukskötare (YH) eller fysioterapeut (YH) som därtill har
  - genomgått yrkesinriktad tilläggsutbildning i uroterapi (30 studiepoäng) eller motsvarande tidigare utbildning

Fritidsinstruktör/fritidsledare

- har avlagt grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion **eller**
- yrkesexamen för specialhandledare av barn och ungdom

Teckenspråkshandledare

- har grundexamen på andra stadiet i teckenspråkshandledning

Teckenspråkstolk (YH)

- har yrkeshögskoleexamen inom det humanistiska och pedagogiska området inom utbildningsprogrammet för teckenspråkstolkar

Magister i samhällsvetenskaper, huvudämne rehabiliteringsvetenskap

- Högre högskoleexamen med rehabiliteringsvetenskap som huvudämne

Magister i samhällsvetenskaper eller politices magister, huvudämne socialpsykologi

Högre högskoleexamen med socialpsykologi som huvudämne

Samhällspedagog (YH)

har avlagt en yrkeshögskoleexamen inom utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete